

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

ARAP DİLİ VE BELAGATI ANABİLİM DALI

ANA DİLİ ARAPÇA OLMAYAN ÖĞRENCİLER İÇİN OKUMA
ANLAMA BECERİLERİNİN ÖLÇÜLMESİNDE SİLSİLETU'L-
MENHECİ'L-ÂLEMİ SERİSİ İLERİ SEVİYE C1, C2
METİNLERİNİN UYGUNLUĞU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ammar ŞEYHO

BURSA-2024

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEMEL İSLAM BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

ARAP DİLİ VE BELAGATI ANABİLİM DALI

**ANA DİLİ ARAPÇA OLMAYAN ÖĞRENCİLER İÇİN OKUMA
ANLAMA BECERİLERİNİN ÖLÇÜLMESİNDE SİLSİLETU'L-
MENHECİ'L-ÂLEMİ SERİSİ İLERİ SEVİYE C1, C2
METİNLERİNİN UYGUNLUĞU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ammar ŞEYHO

Danışman:

Prof. Dr. İsmail GÜLER

BURSA-2024

TEZ ONAY SAYFASI

T. C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı, Arap Dili ve Belagâtı Bilim Dalı'nda, 702223053 numaralı Ammar ŞEYHO'nun hazırladığı “Ana Dili Arapça Olmayan Öğrenciler İçin Okuma Anlama Becerilerinin Ölçülmesinde Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi Serisi İleri Seviye C1, C2 Metinlerinin Uygunluğu” konulu Yüksek Lisans Çalışması ile ilgili tez savunma sınavı,/...../ 20.... günü -saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin/çalışmasının (başarılı / başarısız) olduğuna (oybirliği / oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye (Tez Danışmanı ve Sınav Komisyonu Başkanı) Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye Akademik Unvanı, Adı Soyadı Üniversitesi

Üye Akademik Unvanı, Adı Soyadı Üniversitesi

Üye Akademik Unvanı, Adı Soyadı Üniversitesi

Üye Akademik Unvanı, Adı Soyadı Üniversitesi

...../...../ 20....

YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL İSLAM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: .../.../2024

Tez Başlığı / Konusu: Ana Dili Arapça Olmayan Öğrenciler İçin Okuma Anlama Becerilerinin Ölçülmesinde Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi Serisi İleri Seviye C1, C2 Metinlerinin Uygunluğu

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam sayfalık kısmına ilişkin, .../.../2024 tarihinde şahsım tarafından *Turnitin* adlı intihal tespit programından (Turnitin)* aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %.....

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

.../.../2024

Adı Soyadı: Ammar ŞEYHO
Öğrenci No: 702223053
Anabilim Dalı: Temel İslam Bilimleri
Programı: Arap Dili ve Belagâtı
Statüsü: Y.Lisans Doktora

Danışman

Prof. Dr. İsmail GÜLER

* Turnitin programına Bursa Uludağ Üniversitesi Kütüphane web sayfasından ulaşılabilir.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “**Anadili Arapça Olmayan Öğrenciler İçin Okuma Becerisinin Geliştirilmesinde Edebi Makalenin Rolü (Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi Serisi İleri Seviye C1, C2 Örneği)**” başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntılarn kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı : Ammar ŞEYHO
Öğrenci No : 702223053
Anabilim Dalı : Temel İslam Bilimleri
Programı : Yüksek Lisans
Statüsü : Yüksek Lisans

ÖZET

Adı ve Soyadı	: Ammar ŞEYHO
Üniversite	: Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitü	: Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	: Temel İslam Bilimleri
Bilim Dalı	: Arap Dili ve Belagâtı
Tezin Niteliği	: Yüksek Lisans Tezi
Tez Danışmanı	: Prof. Dr. İsmail GÜLER

ANA DİLİ ARAPÇA OLMAYAN ÖĞRENCİLER İÇİN OKUMA ANLAMA BECERİLERİNİN ÖLÇÜLMESİNDE SİLSİLETU'L-MENHECİ'L-ÂLEMİ SERİSİ İLERİ SEVİYE C1, C2 METİNLERİNİN UYGUNLUĞU

Bu araştırma, ana dili Arapça olmayan öğrencilerin okuma anlama becerilerinin ölçülmesinde *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* serisi ileri seviye metninin uygunluğu incelendiği bir araştırmadır. Araştırmamızın amacı, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki C1 ve C2 okuma metninin, ileri düzeydeki Arapça öğrenen öğrencilere ne derece uygun olduğunu belirlemeye yönelik bir değerlendirme süreci olarak ele alınmaktadır.

Araştırma üç temel bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm, dilsel ve terimsel olarak metin, Arapça eğitimindeki metinlerin doğası, Arapça eğitimindeki metnin önemi, eğitim metninin tasarım ilkeleri ve Arapça eğitiminde metnin temel özelliklerini ele almaktadır. İkinci bölüm, okuma becerisinin tanımı, önemi ve düzeylerini detaylı bir şekilde incelenmektedir. Üçüncü ve son bölüm ise, uygulamaya yöneliktir. Bu bölümde, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki bazı metnlerini merkeze alarak, bu metinlerin ana dili Arapça olmayan öğrencilerin okuma anlama becerilerini ne ölçüde uygun olduğunu değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Sonuç olarak, bu araştırma, Arapça eğitime yönelik literatürde önemli bir katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Arapça Eğitimi, Okuma Anlama Becerisi, Okuma Anlama Becerisi Düzeyleri, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* Serisi

ABSTRACT

Name and Surname : Ammar ŞEYHO
University : Bursa Uludag University
Institution : Social Sciences Institution
Field : Basic Islamic Sciences
Branch : Arabic Language and Rhetoric
Degree Awarded : Master
Supervisor : Prof. Dr. İsmail GÜLER

SUITABILITY OF ADVANCED C1, C2 TEXTS OF SILSILETU'L- MENHECİ'L-ÂLEMI SERIES IN MEASURING READING COMPREHENSION SKILLS FOR STUDENTS WHOSE NON-NATIONAL LANGUAGE IS ARABIC

This research is a study examining the suitability of advanced level texts of Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi series in measuring the reading comprehension skills of students whose native language is not Arabic. The purpose of our research is to determine the suitability of advanced level C1 and C2 reading texts of the Arabic education series named Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi for advanced level Arabic students as an evaluation process.

The research consists of three main parts. The first part deals with the text in terms of language and terminology, the nature of texts in Arabic education, the importance of texts in Arabic education, the design principles of educational texts and the basic characteristics of texts in Arabic education. The second part examines the definition, importance and levels of reading skills in detail. The third and last part is focused on practice. This part focuses on some advanced texts in the Arabic education series called Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi and aims to evaluate the extent to which these articles are suitable for the reading comprehension skills of students whose native language is not Arabic.

As a result, this research aims to make a significant contribution to the literature on Arabic education.

Keywords: Arabic Education, Reading Comprehension Skill, Reading Comprehension Skill Levels, Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi Series

ÖNSÖZ

Dil, insanın dünyayı keşfetme biçimini şekillendiren en temel araçlardan biridir. Özellikle Arapça, zengin edebiyatı, derin tarihi ve geniş coğrafyada kullanılmasıyla dikkat çekmektedir. Ana dili Arapça olmayanlar için bu dilin öğrenimi, sadece gramer ve kelime bilgisiyle sınırlı kalmamalı, aynı zamanda dilin kültürel boyutlarını da kapsamalıdır. Bu inançla, bu çalışmada genel olarak Arapça eğitim metinlerinin, özel olarak *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki metinlerinin, ileri seviyedeki öğrencilerinin okuma anlama becerilerine ne derece uygun olduğunu incelenmektedir. Dolayısıyla bu araştırmanın temel amacı, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki C1 ve C2 okuma metinlerinin, ileri düzeydeki Arapça öğrenen öğrencilere ne derece uygun olduğunu belirlemeye yönelik bir değerlendirme süreci olarak ele alınmaktadır.

Bu araştırma, dört temel bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, dilsel ve terimsel olarak metin, Arapça eğitimindeki metinlerin doğası, Arapça eğitimindeki metnin önemi, eğitim metinlerinin tasarım ilkeleri ve Arapça eğitiminde metnin temel özelliklerini ele almaktadır. İkinci bölüm, okuma becerisinin tanımı, önemi ve düzeylerini detaylı bir şekilde incelenmektedir. Üçüncü ve son bölüm ise, uygulamaya yöneliktir. Bu bölümde, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki bazı metinlerini merkeze alarak, bu metinlerin ileri seviyedeki ana dili Arapça olmayan öğrencilerin okuma becerilerini ne ölçüde uygun olduğunu değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Okuyuculara sunulan bu çalışma, dil öğretimi alanında, özellikle de Arapça öğrenimi söz konusu olduğunda, Arapça metinlerinin önemini vurgulamakta ve bu alanda gelecek araştırmalara ilham kaynağı olmayı hedeflemektedir.

Bu akademik yolculuğum boyunca bana ilham kaynağı olan, rehberlik eden, nasihat ve tavsiyeleriyle sürekli yanımda bulunan Prof. Dr. İsmail Güler hocama ve desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Adnan Arslan, Doç. Dr. Hasan Taşdelen ve Dr. Ahmed Hassan hocalarıma da en derin teşekkürlerimi sunarım. Bunun yanı sıra, her aşamada koşulsuz sevgi ve destekleriyle yanımda olan aileme, bilhassa annem, abim Mustafa Sheikho, Usame Şeyho ve Ali Şeyho kardeşime minnettarlığımı ifade etmek isterim. Sabır ve anlayışlarıyla daima yanımda yer alan arkadaşlarıma, özellikle araştırma görevlisi Abdulhalim Hassun, Muhammed Elhadi Kojak, Abdülfettah Abdülmünim, Hasan Hadra ve her daim desteklerini esirgemeyen Yasser Alkheder ve vesim Accan hocalarıma da teşekkürlerimi arz ediyorum. Bu tez çalışması, sadece akademik bir araştırmanın mahsulü olmakla kalmayıp, aynı zamanda kişisel gelişim sürecimde de mühim bir dönüm noktası teşkil etmesini ümit ediyorum.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI.....	iii
YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU.....	iv
YEMİN METNİ.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
GİRİŞ	1
1. Araştırmanın Konusu ve Amacı	1
2. Araştırmanın Önemi	1
3. Araştırmanın Yöntemi ve Sınırlılıkları	2

BİRİNCİ BÖLÜM

1. OKUMA ANLAMA BECERİSİNE UYGUN METİN SEÇİMİNİN ÖNEMİ

1.1. Dilsel ve Terimsel Olarak Metin	3
1.2. Arapça Eğitimindeki Metinlerin Doğası.....	4
1.3. Arapça Eğitimindeki Metinlerin Önemi	6
1.4. Eğitim Metinlerinin Tasarım İlkeleri	7
1.5. Arapça Eğitiminde Metnin Temel Özellikleri	10

İKİNCİ BÖLÜM

2. OKUMA ANLAMA BECERİSİ

2.1. Okuma Becerisinin Tanımı	13
2.2. Okuma Becerisinin Önemi.....	14
2.3. Okuma Becerisinin Düzeyleri.....	16
2.3.1. Basit Anlama Düzeyi	17
2.3.2. Yorumlayıcı Düzeyi.....	18
2.3.3. Sorgulayıcı Düzeyi	19
2.3.4. İncelik Anlama Düzeyi	19
2.3.5. Yaratıcılık Düzeyi.....	20

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. UYGULAMALI BÖLÜM

3.1. Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi Serisi	22
3.1.1. Seri Hakkında	22
3.1.2. Serinin Stratejisi.....	23
3.1.3. Serinin Amaçları	23

3.1.4. Serinin Özellikleri.....	24
3.2. Bulgular	25
3.2.1. Birinci Metin: (Kadına Saygı)	26
3.2.2. İkinci Metin: (Hatıraların Sesi).....	28
3.2.3. Üçüncü Metin: (Göç ve Sığınma).....	31
3.2.4. Dördüncü Metin: (Savaşların İnsan Üzerindeki Etkileri).....	33
3.3. Tartışma	36
SONUÇ	38
KAYNAKÇA.....	39
EKLER	42
EK-1: طلب تحكيم أداة البحث.....	42
EK-2: احترام المرأة.....	43
EK-3: حديث الذكريات.....	44
EK-4: الهجرة واللجوء.....	45
EK-5: آثار الحروب على الإنسان.....	46
EK-6: Okuma Becerisi Düzeylerinin Değerlendirici Soru Örnekleri.....	47
EK-7: Etik Kurul Onay Formu	60

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Okuma Becerisinin Basit Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru	26
Şekil 2. Okuma Becerisinin Yorumlayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru.....	26
Şekil 3. Okuma Becerisinin Sorgulayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru.....	27
Şekil 4: Okuma Becerisinin İncelik Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru	27
Şekil 5. Okuma Becerisinin Yaratıcılık Düzeyini Değerlendiren Soru	28
Şekil 6: Okuma Becerisinin Basit Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru	28
Şekil 7: Okuma Becerisinin Yorumlayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru.....	29
Şekil 8: Okuma Becerisinin Sorgulayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru.....	29
Şekil 9: Okuma Becerisinin İncelik Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru	30
Şekil 10: Okuma Becerisinin Yaratıcılık Düzeyini Değerlendiren Soru	30
Şekil 11: Okuma Becerisinin Basit Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru	31
Şekil 12 Okuma Becerisinin Yorumlayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru	31
Şekil 13: Okuma Becerisinin Sorgulayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru.....	32
Şekil 14: Okuma Becerisinin İncelik Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru	32
Şekil 15: Okuma Becerisinin Yaratıcılık Düzeyini Değerlendiren Soru	33
Şekil 16: Okuma Becerisinin Basit Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru	33
Şekil 17: Okuma Becerisinin Yorumlayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru.....	34
Şekil 18: Okuma Becerisinin Sorgulayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru.....	34
Şekil 19: Okuma Becerisinin İncelik Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru	35
Şekil 20: Okuma Becerisinin Yaratıcılık Düzeyini Değerlendiren Soru	35

GİRİŞ

1. Araştırmanın Konusu ve Amacı

Bu araştırmanın amacı, ana dili Arapça olmayan öğrencilerin okuma anlama becerilerinin ölçülmesinde *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* serisi ileri seviye metnlerinin uygunluğu incelendiği bir araştırmadır. Dolayısıyla araştırmanın temel hipotezi, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki C1 ve C2 okuma metnlerinin, ileri düzeydeki Arapça öğrenen öğrencilere ne derece uygun olduğunu belirlemeye yönelik bir değerlendirme süreci olarak ele alınmaktadır.

Bu noktadan hareketle bu araştırma, temel olarak aşağıdaki soruları ele almayı amaçlamaktadır: Metin nedir? Arapça eğitimindeki metnin önemi nedir? Eğitim metnlerinin tasarım ilkeleri ve temel özellikleri nelerdir? Okuma anlama becerisi tanımı, önemi ve düzeyleri nelerdir? *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* serisindeki metnlerinin, öğrencilerin okuma anlama becerilerine yönelik ne ölçüde uygundur?

Ayrıca bu araştırmanın önemi, dil öğretiminde eğitim metinleri konusundaki mevcut literatüre katkıda bulunmasından kaynaklanmaktadır. Bu çalışma, aynı zamanda, Arapça öğretmenleri ve dil eğitimi uzmanları için teorik ve pratik olarak önemli bilgiler sunarak, alanlarına önemli katkılarda bulunması beklenmektedir.

2. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, ileri seviyedeki ana dili Arapça olmayan öğrencilerin Arapça eğitiminde okuma anlama becerilerine uygun metin seçimi üzerine bir inceleme yapmaktadır. Arapça eğitimi sürecinde kullanılan metinlerin seçimi, dil öğreniminin başarısında kritik bir rol oynamaktadır. Ancak, bazı durumlarda bu metinlerin belirlenen kriterlere yeterince dikkat edilmeden seçildiği gözlemlenmektedir. Bu durum, öğrencilerin okuma anlama becerilerinin tam olarak gelişmesine engel olmakta ve dil öğrenim sürecini olumsuz yönde etkilemektedir.

Araştırmanın amacı, okuma anlama becerisinin ölçülmesinde kullanılan metinlerin önemini ve bu metinlerin nasıl seçilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, araştırma, doğru metin seçiminin öğrencilerin dil becerilerini geliştirmedeki rolünü ele alırken, aynı zamanda dil öğrenim sürecini zenginleştiren beş temel okuma anlama

becerisi düzeyine de odaklanmaktadır: basit anlama düzeyi, yorumlayıcı düzey, sorgulayıcı düzey, incelik anlama düzeyi ve yaratıcılık düzeyi.

Bu nedenle, bu araştırma, Arapça öğretiminde kullanılan metinlerin seçiminde dikkat edilmesi gereken kriterlerin altını çizmekte ve bu kriterlere uyulmaması durumunda, öğrencilerin dil öğrenim süreçlerinin nasıl olumsuz etkilenebileceğini gözler önüne sermektedir. Öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun, zengin içerikli ve kültürel bağlamı güçlü metinlerin kullanımı, dil öğreniminin kalitesini yükseltmek ve öğrencilere daha kapsamlı bir dil eğitimi sunmak açısından büyük önem taşımaktadır.15:29

3. Araştırmanın Yöntemi ve Sınırlılıkları

Bu araştırma, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki C1 ve C2 okuma metinlerinin, ileri düzeydeki Arapça öğrenen öğrencilere ne derece uygun olduğunu incelemeyi hedeflemektedir.

Bu araştırma, dört temel bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, dilsel ve terimsel olarak metin, Arapça eğitimindeki metinlerin doğası, Arapça eğitimindeki metnin önemi, eğitim metinlerinin tasarım ilkeleri ve Arapça eğitiminde metnin temel özelliklerini ele almaktadır. İkinci bölüm, okuma becerisinin tanımı, önemi ve düzeylerini detaylı bir şekilde incelenmektedir. Üçüncü ve son bölüm ise, uygulamaya yöneliktir. Bu bölümde, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki bazı metinlerini merkeze alarak, bu metinlerin ileri seviyedeki ana dili Arapça olmayan öğrencilerin okuma becerilerini ne ölçüde uygun olduğunu değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Son olarak, bu araştırma, ana dili Arapça olmayan öğrencilerin okuma anlama becerilerinin ölçülmesinde *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* serisi ileri seviye metinlerinin uygunluğu incelendiği bir araştırmadır. Aynı zamanda, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki C1 ve C2 okuma metinlerinin, ileri düzeydeki Arapça öğrenen öğrencilere ne derece uygun olduğunu belirlemeye yönelik bir değerlendirme süreci olarak ele alınmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. OKUMA ANLAMA BECERİSİNE UYGUN METİN SEÇİMİNİN ÖNEMİ

1.1. Dilsel ve Terimsel Olarak Metin

Metin kavramı, Arapça'da (ن ص ص) kökünden türetilmiş olup yükselme, ortaya çıkma¹, bitme² ve bağlama³ gibi anlamlarla ilişkili olarak ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, metnin okuyucu tarafından algılanabilmesi ve anlaşılabilir olması için ortaya çıkarılması ve yükseltilmesi gerekmekte ve aynı zamanda metin, cümleleri çeşitli bağlamlarla birbirine bağlamakta ve bu cümleleri bütünlük oluşturacak şekilde oluşturmaktadır. Böylece, metin, dilde ulaşılabilecek en geniş dilsel birimi olmaktadır.⁴ Bu bağlamda, metnin lügatteki bütün anlamları, dikkat ve düzen ile ilgili anlamlara işaret ettiğini gözlemlenmektedir.

Terimsel olarak metin ise araştırmacıların bilgi ve teorik yaklaşımlarına göre farklılık göstermekte ve aynı araştırmacı, ele aldığı eleştirel yaklaşıma bağlı olarak farklı tanımlar sunabilmektedir.⁵ Şerif Cürçânî'nin (ö. 816/1413) tanımına göre metin, konuşanın kastettiği anlamı yüzey anlamından daha açık bir şekilde belirten ve bu amacı ifade etmek üzere kullanılan sözlerdir, Örneğin, "Benim sevincime sevinen ve benim üzüntüme üzülen kişiye iyilik edin" ifadesi, kişinin sevgisini açıkça belirttiği için bir metindir.⁶

Günümüz kültüründe ise, metin, ifade edilen bilginin türüne bağlı olarak farklı anlamlar taşıyabilmekte ve aynı zamanda edebi bilgiye dayalı bir metin çok anlamlı olabilirken, bilimsel ve kesin bilgiye dayalı bir metin daha sınırlı ve tek anlamlı olabilmektedir.⁷ Ayrıca yazar, belirli bir hedefe ulaşmak amacıyla yazılı veya sözlü sözcükleri belirli bir

¹ Ebu'l-Fadl Cemâluddîn İbn Manzûr (Beyrut: Dâru Sâdır, 1994 1993), "Lisânu'l-Arab", 7/98.

² Ebu'l-Hüseyin Ahmed b. Fâris b. Zekeriyâ İbn Fâris (Dimaşk: Dâru'l-Fikr, 1979), "Mu'cemu-Makâyisi'l-Luğa", 5/357.

³ Muhammed bin Yâkup Fîrûzâbâdî (Beyrut: Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, 1997), "el-Kâmûsu'l-Muhîr", 1/858.

⁴ İbrahim Musafa v.dğr. (İstanbul, ts.), "el-Mu'cemu'l-Vasît", 2/962.

⁵ Sait Hasan, *İlmu-Luğati'n-Nass* (Kahire: Mektebetu-Zehrâi's-Şark, ts.), 115.

⁶ Seyyid Şerîf el-Curcânî, *et-Ta'rîfât* (Beyrut: Mektebetu Lübnan, 1985), 310.

⁷ İbrîr Beşîr, *Mefhûmu'n-Nassi-fi't-Turâsi'l-Lisâni'l-Arabî* (Dimaşk: Mecelletu Câmiati Dimaşk, 2007), 115-116.

düzende sunmakta ve bu düzen, metnin organizasyonunun, mükemmelliğinin ve sanatkarlığının göstergesi olmaktadır.⁸

Muhammed Azzâm, kitabında Halliday ve Rukiyye Hasan'dan alıntı yaparak metni kullanım aşamasındaki dilsel bir birim olarak tanımlamaktadır.⁹ Aynı zamanda metin, uyarılar, başlıklar, ilanlar, ithaflar gibi belirli bir uzunlukla sınırlı olmayıp bazı metinler bir cümleden bile kısa olabilmektedir.¹⁰ Abdülaziz Abdülbâri ise, metni, belirli bir bağlamda, belirli bir anlamı ifade etmek amacıyla, konuşmacı veya yazar tarafından üretilen, birbirine bağlı kısımlardan oluşan bir bütün olarak tanımlamaktadır.¹¹

Halid Ebu Amşe'ye göre metin basitçe, makale, ilan, şiir parçası, internet sayfası, kısa mesaj veya tıbbi reçete gibi, yazılı, sözlü veya görsel bir ifade parçası olup metnin zorluğu ve karmaşıklığı, kullanılan sözcükler, yapılar, içerik ve sunum şekline bağlı olmaktadır.¹² Son olarak bu araştırmada ise, metnin işlevsel tanımı, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki C1 ve C2 okuma metinleri olup, ileri düzeydeki Arapça öğrenen öğrencilere ne derece uygun olduğunu belirlemeye yönelik bir değerlendirme süreci olarak ele alınmaktadır.

1.2. Arapça Eğitimindeki Metinlerin Doğası

Metinler, yazım tarzlarına göre üç ana kategoriye ayrılmaktadır:

A. Orijinal Metinler: Bu metinler, başlangıçta ana dili Arapça olan kişiler için yazılmış olup, orijinal kaynağından alınarak hiçbir değişiklik yapılmadan sunulmaktadır. Bu metinler, müfredat hazırlayıcıları tarafından yabancı dil öğrenenler için özel olarak hazırlanmış olmamakla birlikte, Arapça'nın klasik, modern, genel ve özel kaynaklarından seçilen metinler olmaktadır.¹³ Ayrıca Halid

⁸ Şarşâr Abdulkadir, *Tahlîlu'l-Hitâbi'l-Edebî ve Kadâya'n-Nass* (Vahran: Dâru'l-Kudusi'l-Arabî, 2009), 17.

⁹ Muhammed Azzâm, *en-Nassu'l-Gâ'ip: Tecelliyâtu't-Tanâssi fi'ş-Şi'ri'l-Arabî* (Dimaşk: İttihâdu'l-Kuttâbi'l-Arab, 2001), 16.

¹⁰ Subhî Ahmet elfâkî, *İlmu'l-Luğati'n-Nassiyi Beyne'n-Nazariyye ve't-Tatbîk* (Kahire: Dâru Kubâ, 2000), 32.

¹¹ Muhammed elabd, *el-Luğa ve'l-İbda'i'l-Edebî* (Kahire: Dâru'l-Fikr li'd-Dirâsât, 1989), 36.

¹² Halid Ebu Amşe, "Ususu İhtiyâri'n-Nass fi Ta'lîmi'l-Luğati'l-Arabiyye", <https://learning.aljazeera.net/ar, ts>.

¹³ Ahmet Sanavbar, "İstirâciyyâtu Tedrîsi'n-Nusûsi't-Turâsiyyeti fi'l-Musteve'l-Mutakaddim Linnâtikîne Biğayri'l-Arabiyye Vivka'l-Medhali'l-İttisâliyyi'l-Hadîsi'n-Nebeviyy ve Ulûmehû Nemûzecen" (Ebhâsu Mu'temer İstanbuli'd-Duveliyi's-Sânî Ta'lîmu'l-Luğati'l-Arabiyye Linnâtikîne Biğayrihâ, İstanbul: Merkez Eser Lidirâsâti'l-Arabiyye Linnâtikîne Biğayrihâ, 2016), 634.

Ebu Amşe'ye, Arapça'nın yabancı dil olarak öğretiminde metnin en önemli özelliğinin orijinal olması gerektiğini belirtmektedir. Bu bağlamda, seçilen metinlerin öğretilecek seviyeye uygun olması büyük önem taşımaktadır. Örneğin, başlangıç seviyesinde uçuş ilanları, restoranlardaki yiyecek ve içecek listeleri, kliniklerde ve şirketlerde çalışma saatleri, iş ve kira ilanları, hobiler ve günlük programlar, orta seviyede meslek ilanları, ticari kanalların yayınladığı haberler, hikayeler ve masallar, ileri seviyede ise dergilerde ve uzmanlaşmış sitelerde yayımlanan makaleler ve raporlar tercih edilebilmektedir.¹⁴ Ancak, her orijinal metnin öğretim materyali olarak uygun olmadığını da unutmamak gerekmektedir.¹⁵

Orijinal metin seçerken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

1. Metin dilinin hedeflenen seviyeye uygun olması.
2. Metin uzunluğunun ve yoğunluğunun öğrencinin kapasitesine uygun olması.
3. Metnin dil yeterliliklerinin geliştirilmesine katkı sağlayacak nitelikte olması ve uygun değerlendirme yazımı.
4. Öğrencinin ilgisini çekmesi ve gerçek hayatla bağlantılı olması.¹⁶

B. Düzenlenmiş Metinler: Bu metinler, orijinal kaynaklardan alınmış olup, yukarıda belirtilen şartları yeterince karşılayamadığı durumlarda, hedeflenen seviyeye uyarlanarak bazı cümlelerin veya kelimelerin çıkarılması, metnin kısaltılması veya dil yapısının sadeleştirilmesi yoluyla düzenlenmektedir. Ancak, metnin bütünlüğünü ve tutarlılığını koruyarak bu düzenlemelerin yapılması önemli olmaktadır.¹⁷

C. Üretilmiş Metinler: Bu metinler, öğretim hedeflerine ve hedeflenen dil yeterliliklerine tam olarak uygun metinler oluşturmak amacıyla profesyonel bir yaratım süreci gerektirmektedir. Kelime, yapı ve gramer açısından uygun metinler seçilerek, gerçekçi senaryolar oluşturmaktadır.¹⁸ Dolayısıyla üretilmiş metinler, öğrencilerin Arapça öğrenirken karşılaşılabileceği durumları tasvir eden, onların ilgi

¹⁴ Ebu Amşe, "Ususu İhtiyâri'n-Nass fi Ta'limi'l-Luğati'l-Arabiyye".

¹⁵ Ali Abdulkadir Essavâbiyye, "Ennusûsu'l-Asliyye fi Ta'limi'l-Luğati'l-Arabiyye Mine'l-İhtiyâr ile't-Tavzîf", <https://www.uatfnns.com/>, ts.

¹⁶ Mecdûlîn Ennuheybî, *Delîlu Tedrîsi'l-Luğati'l-Arabiyye Linnâtkîne Biğayrihâ (Tahtût, İntâc, Takyîm)* (Amman: Dâru Kunûzi'l-Ma'rifeh, ts.), 44.

¹⁷ Ennuheybî, *Delîlu Tedrîsi'l-Luğati'l-Arabiyye Linnâtkîne Biğayrihâ (Tahtût, İntâc, Takyîm)*, 45-46.

¹⁸ Ennuheybî, *Delîlu Tedrîsi'l-Luğati'l-Arabiyye Linnâtkîne Biğayrihâ (Tahtût, İntâc, Takyîm)*, 44.

alanlarına hitap eden ve olası gelecekteki iletişim durumlarını yansıtan metinler olması gerekmektedir. Zira, öğrenci isimlerinin cümlelerde kullanılması, öğrenim hedeflerine yönelik gerçek hayat senaryolarının sunulması, dilin yerli konuşucularıyla iletişimde karşılaşılabilecek olası durumların metinlerde yer alması gibi unsurlar bu metinlerin doğasında bulunması gerekmektedir.¹⁹

1.3. Arapça Eğitimindeki Metinlerin Önemi

Dilbilimciler, cümle dilbilgisine büyük önem verdikleri gibi, betimleyici ve analitik dil okulları da yaklaşık elli yıl öncesine kadar bu konuya odaklanmışlardır. Ardından, onların nezdinde metindilbilimin, cümle dilbilgisinin geliştirilmiş ve genişletilmiş hali olarak kabul edilmiştir.²⁰ Ayrıca, metin sadece dilsel bir olgu değil, aynı zamanda kültürün aktarım aracı olup, çok çeşitli dilsel, eğitimsel, psikolojik ve sosyal bilgileri bir araya getiren bir eğitimsel birim olarak kabul edilmektedir. Böylece metin, dilbilimsel ve dilbilimsel olmayan bilgilerin etkileşimde bulunduğu bir bilgi birimi haline gelmektedir.²¹

Söz konusu, öğrenciler için uygun metnin seçimi, eğitimin amaçlarına ulaşmada en önemli yollardan biri olarak görülmektedir. Zira farklı seviyelerde olan öğrencilere özgün metinlerin sunulması, hedef dilin üsluplarını, kelime hazinesini ve yapılarını anlama açısından daha faydalı olmaktadır. Ayrıca bu, öğrencinin dile olan güvenini pekiştirmekte, dili anlama ve onunla etkileşim kurma yeteneğini geliştirmekte ve aradaki psikolojik engeli aşmasına yardımcı olmaktadır. Dolayısıyla, öğrencinin motivasyonu ve psikolojisi üzerindeki önemi de göz ardı edilememektedir. Bu nedenle, Amerikan Yabancı Dil Öğretimi Konseyi (ACTFL) Çerçevesi ve Avrupa Dilleri Ortak Başvuru Metni (CEFR) gibi küresel çerçeveler, dil öğretiminde özgün materyallerin seçilmesini ve bu seçimde çeşitliliğin önemini vurgulamaktadır.²²

¹⁹ Muhammed İsmâîlî Alevî, “Tatbikâtü'l-Mukârabatu't-Tavâsuliyye fî Tadrîsî'l-Mahârâti'l-Luğaviyye ve İ'dâdu'l-Mevâddi't-Ta'limiyye” (elmu'temeru'd-Duveliyyu'l-Evvel “Ta'limu'l-Luğati'l-Arabiyye Liğayri'n-Nâtükine Bihâ” Nazrâtun Havle'l-Mustakbel, İstanbul: Kulliyetu'l-İlâhiyyât Câmi'atu Marmara, 2017), 549.

²⁰ elabd, *el-Luğa ve'l-İbda'i'l-Edebî*, 33.

²¹ Latife Habâşi, *İstismâru'n-Nusûsi'l-Asliyye fî Tenmiyeti'l-Kirâ'eti'n-Nâfîze* (Ürdün: Âlemu'l-Kutubi'l-Hadîse, 2008), 1.

²² Muhammed Farsî Alevî, *Nahve Binâ'i Menhec Li'intâci Mavâddi'l-Luğati'l-Arabiyye Liğayri'n-Nâtükine Bihâ fî Dav'i İrşâdâti'l-Meclisi'l-Emerikiyy Lita'lîmi'l-Luğât* (Ribat: Mecelletu Âlemi'l-Arabiyye Linnâtükine Biğayrihâ, 2020), 288.

Ayrıca yazılı metin, öğrenim materyali ve öğretim kitabının en önemli bölümlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Zira, kelime dağarcığı ve ifadeler, dil yapıları ve kültürel yönler de bu metinler üzerine inşa edilmektedir. Dolayısıyla metin, ana dili Arapça olmayanlara Arapça öğretim kitaplarının temelini oluşturmakta ve bu nedenle, öğretim materyalinin sağlam ve hassas bir şekilde inşa edilmesini sağlamak için metnin dikkatle seçilmesi gerekmektedir. Bu da seçim kriterlerinin iyi bir şekilde tanımlanmasını gerektirmektedir. Ayrıca, metin türü, cümle uzunluğu, dilin doğruluğu gibi tüm ayrıntıların dikkate alınması gerekmektedir. Bu metinler, küresel başvuru çerçeveleri tarafından belirlenen kriterlere göre seçilmelidir. Aynı zamanda metin, değiştirilip düzeltilmiş olsa bile dil öğretiminde en önemli destekleyici unsur olmaya devam etmektedir. Özellikle öğrenmenin okuma anlama etkinliğiyle ilişkilendirilmesi göz önüne alındığında, metinlerin öğrencilerin ihtiyaçlarına, eğilimlerine ve ilgi alanlarına uygun olması büyük bir önem taşımaktadır. Bu, onların bağımsız öğrenme ve öz-yönelimli eğitim becerilerini harekete geçirmelerine yardımcı olmakta, heyecan vermekte ve hedef dille etkileşim için motivasyonlarını artırmaktadır. Bu nedenle, metinlerle etkileşim, Arapça dil öğretilmesindeki okuma sürecinin özü olarak bilinmektedir. Bu da uygun metni seçme zorluğunu artırmaktadır.²³

Ayrıca, ana dili Arapça olmayanlara Arapça öğretim serilerinde iyi metinler seçmenin önemi şöyle sıralanabilir:

- A. Öğrencilerin ilgisini artırmakta ve motivasyonlarını harekete geçirmektedir.
- B. Önceden öğrendikleriyle bağlantı kurmalarını sağlamaktadır.
- C. İleride öğrenecekleri konulara zemin hazırlamaktadır.
- D. Öğrencilerin soru sormalarını teşvik etmekte ve farklı dil becerilerini geliştirmektedir.²⁴

1.4. Eğitim Metinlerinin Tasarım İlkeleri

Metinlerin seçilmesi konusunda, kültürel, dilsel, psikolojik ve eğitsel gibi çeşitli temeller bulunmaktadır. Bazı âlimler bu hususa işaret etmektedir. Örneğin İbn Sina (ö. 428/1037) şöyle demiştir: "Çocuğa önce recez, sonra ise kaside şiirleri ezberletilmelidir. Çünkü

²³ Ebu Amşe, "Ususu İhtiyâri'n-Nass fi Ta'limi'l-Luğati'l-Arabiyye".

²⁴ Jack Richard, *Tatavvuru menâhici'l-Luğa (Tercemetü Nâsır Ğâlî ve Sâlih Eşşuveyrih)* (Mısır, ts.), 295.

recez şiirlerin ezberlenmesi daha kolaydır. Zira, recezin dizeleri daha kısa ve ölçüsü daha hafiftir. Şiirlere gelince, edebiyatın fazileti, ilmin övgüsü, cehaletin tenkîdi, ve anne babaya itaat, misafirperverlik gibi güzel ahlaka dair konularla başlanmalıdır."²⁵ Burada kültürel açıdan güzel ahlaka vurgu yaptığını, dilsel olarak ise kısa ve kolay ifadeler seçtiğini görülmektedir. Psikolojik ve eğitsel açıdan ise, metinlerin anlaşılması ve ezberlenmesinin kolay olması için kısa metinlerle başlamak, edebiyat ve ilmin övülmesi ile insanın bunlara ilgi duymasını sağlamak gibi hususlar ön plana çıkmaktadır. Bu ifadelerle, metinlerin seçilmesinde göz ardı edilmemesi gereken bazı temel ilkeler özetlenmektedir. Bunlar arasında: Dilsel, kültürel, sosyal-eğitsel ve psikolojik temeller.

A. Dilsel Temeller: dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

1. Metinlerde modern Arapçanın temel alınması.
2. Dilsel içeriğin, öğrenmeye uygun ve eğitimlerde kullanılabilir olması.
3. Dilsel açıdan doğru, açık ve karmaşıklıktan uzak metinler sunulması.
4. Metinlerin, iletişimi kolaylaştıran yaygın dilsel kalıpları içermesi.

B. Kültürel Temeller: Bu kriter, dilsel kriterle doğrudan bağlantılıdır ve onun tamamlayıcısıdır. Bir dil, ana dili olarak konuşanların kültüründen bağımsız olarak düşünülemez. Zira, müfredat hazırlayıcılarının kültürel unsurları göz ardı etmemeleri gerekli ve dilsel önem kadar kültürel önem de göz önünde bulundurulmalıdır.²⁶ Bu bağlamda dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

1. Arap ülkelerindeki kültürel çeşitlilik.
2. Metinlerin İslam kültürü ile çelişmemesi.
3. Metinlerin İslam kültürü çerçevesinde sunulması.
4. Arap kültürüne dair yanlış algıların düzeltilmesi.
5. Belirli bir kültüre taraf olmaksızın Arap kültürünün kesişen unsurlarının dikkate alınması.

²⁵ Abdurrahman Ennakîb, *el-Fikru't-Terbeviyyu İnde İbni Sînâ Mezûrun İslâmiyyun Mu'âsir* (Kahire: Dâru'l-Fikri'l-Arabî, 2002), 157.

²⁶ Alevî, *Nahve Binâ'i Menhec Li'intâci Mavâddi'l-Luğati'l-Arabiyye Liğayri'n-Nâtukîne Bihâ fi Dav'i İrşâdâti'l-Meclisi'l-Emerikiyy Lita'lîmi'l-Luğât*, 264-265.

C. Sosyal-Eğitsel Temeller: Bu, öğrencilerin, öğretmenlerin ve eğitimi analiz etmeye odaklanmaktadır. Dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

1. İçeriğin, öğrencilerin ihtiyaçlarını yansıtması ve onların isteklerine cevap vermesi.
2. Metnin öğrenmeye uygun olması ve dilsel içeriğinin kolayca uygulanabilir olması.
3. Farklı stratejilerin uygulanabilirliği.
4. Düşüncelerin sunumunda bireysel farklılıkların dikkate alınması.
5. İçeriğin, dil üretimi ve yaratıcılığı artırması fırsatlarını artırması.

D. Psikolojik Temeller: Psikolojik faktör, öğrenme ve öğretim alanında temel bir faktör olarak görülmektedir. Arapçayı öğrenmek isteyen Müslümanları genellikle dini anlamak ve islamî mirası kavramak isteği yönlendirmektedir. Ayrıca, Arapçaya yönelmelerinin nedeni, bu dili öğrenerek Arapça öğretmek, çeviri yapmak veya Arapça eserler yazmak ta olabilmektedir. Diğer bir grup ise iş, turizm gibi farklı amaçlar gütmektedir. Günümüzde küreselleşme ile birlikte dünya küçük bir köy haline gelmiş durumda ve birçok insanın yeni diller öğrenmeye karşı doğal veya kazanılmış bir eğilimi olduğunu bilmeyen yoktur. Her ne olursa olsun, öğrenmeye yönelik psikolojik hazırlık ve sürekli çaba, başarı için en önemli faktörlerdendir. Öğrencilerin farklı ilgi ve ihtiyaçlarını karşılayan bir müfredat, diğerlerinden daha çekici, eğlenceli ve faydalı olacaktır. Bu önemli konu müfredat hazırlayıcıları tarafından göz ardı edilmemelidir.

Ayrıca, bazı müfredat hazırlayıcıları, okuma metnlerinin psikolojik temellere göre düzenlenmesinin daha iyi olduğunu düşünmektedir. Onlara göre bu metinler, öğrencilerin yaşı, milliyeti, seviyesi ve ilgi alanlarına göre düzenlenmelidir.²⁷ Dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

1. Öğrencilerin farklı ilgi alanları ve yönelimleri.

²⁷ Abdulkadir Ahmet elfâdânî, *el-Ususu'l-İlmiyye Li'İhtiyâri'l-Mâddeti'l-Kirâ'iyye Limutevessiti'l-Musteve Min Ğayri'n-Nâtikîne Bihâ* (Malezya: el-Câmi'atu'l-İslâmiyyetu'l-Arabiyye, Yüksek Lisans Tezi, 1994), 25.

2. Dilsel zorluk açısından basitten karmaşığa, bilinen ve yaygın olandan bilinmeyen ve nadir olana, somuttan soyuta, doğru olandan hatalıya, basitten karmaşığa, ölçülü olandan nadir olana doğru bir aşamalılık izlenmelidir.
3. Arap toplumundaki yaygın kültürel gelenekleri tanıma isteğinin tatmini.
4. Bazı öğrencilerde psikolojik sıkıntı yaratabilecek konulardan kaçınılması.
5. Kültürün, Arap kültürünü küçümsemeyen veya ona zarar vermeyen uygun bir şekilde sunulması.²⁸

1.5. Arapça Eğitiminde Metnin Temel Özellikleri

Metinlerde genel olarak bulunması gereken noktalar şunlardır:

- A. Dilbilgisel, sözcüksel ve anlamsal düzeyde önceki ve sonraki unsurların bağlantılı olması.
- B. Metnin okunabilir olması ve anlama yeteneğini sağlaması. Dolayısıyla metin, öğrencinin düzeyine uygun olmalı ve anlamayı kolaylaştıracak şekilde yapılandırılmalıdır.
- C. Öğrenenlerin bilgi birikimlerinin metinle etkileşimini sağlamak, alıcıdan üreticiye geçişi kolaylaştırmak.
- D. Öğrenciye uygun dil ortamının sağlanması ve öğrencinin bilgi ve beklentilerine dayalı olarak eğitim durumuna uygun hale getirilmesi.
- E. Metnin diğer metinlerle ilişkilendirilmesi.
- F. Amaca uygun olarak metin çeşitliliğinin sağlanması.²⁹

Ana dili Arapça olmayan Arapça eğitimindeki metnin özelliklerine gelince, araştırmacılar ve dil öğretimi alanındaki uzmanlar arasında görüş ayrılıkları bulunmaktadır.³⁰ Bu araştırmada yapılan inceleme ve gözlem sonucunda aşağıdaki özellikler toplanmıştır:

²⁸ Said Abdolvâris, “Nahve Kitâbin Ceyyidin Lita’limi’l-Arabiyyeti Liğayi’n-Nâtikîne Bihâ Mine’l-Muslimîn”, *fî Mecelleti’l-Muslimi’l-Mu’âsir*, (ts.), 166-167.

²⁹ Türkî bin Ali Ez-Zehrânî v.dğr., *Medâhîlu Ta’limi’l-Luğati’l-Arabiyye* (Riyad: Dâru Vucûh, 2019), 109.

³⁰ Ruşdî Ahmet Ta’îme, *el-Merci’ fî Ta’limi’l-Luğati’l-Arabiyye Linnâtikîne Biluğâtin Uhrâ* (Mekke: Câmi’atu Ummu’l-Kurâ, 1986), 701-707.

- A. Metin ister geleneksel ister modern, genel veya özel olsun, çağdaş Arapçada kullanılan kelime ve yapılar içermelidir.
- B. Metin bilgi açısından ilgi çekici olmalı, eğlenceli, yaratıcı ve estetik özelliklere sahip olmalıdır.³¹
- C. Seçilen metinler arasında orijinal, düzeltilmiş ve üretilmiş metinler olarak çeşitlilik göstermelidir.
- D. Metnin değerlendirme sürecinde kullanılabilirliği olmalıdır.³²
- E. Metin, yerel ve evrensel değerler açısından çeşitli olmalı, programın genel amacına ve öğrencilerin özel hedeflerine uygun olmalıdır.
- F. Seçilen metin dürüst ve faydalı olmalıdır.³³
- G. Metin, hedeflenen eğitim seviyesine dil, içerik ve zorluk bakımından uygun olmalıdır.
- H. Metin, öğrencinin dili etkin bir şekilde kullanmasını sağlayacak dil yeterliliğini kazandırmalıdır.
- İ. Metin, dört beceri alanında yeterlilik sağlayacak şekilde uygun olmalıdır.³⁴
- J. Metin, kültürel yeterliliği sağlamalıdır.³⁵
- K. Metin açık, anlaşılır ve okunabilir olmalıdır.³⁶
- L. Metnin dili hatasız, doğru ve bilimsel bir şekilde olmalıdır.
- M. Şiir, makale, hikâye, tiyatro oyunu gibi çeşitli edebi eserler kullanılmalıdır.³⁷

³¹ Sanavbar, “İstirâciyyâtu Tedrîsi’n-Nusûsi’t-Turâsiyyeti fi’l-Musteve’l-Mutakaddim Linnâtkîne Biğayri’l-Arabiyye Vavka’l-Medhali’l-İttisâliyyi’l-Hadîsi’n-Nebeviyyi ve Ulûmehû Nemûzecen”, 633-634.

³² Ennuheybî, *Delîlu Tedrîsi’l-Luğati’l-Arabiyye Linnâtkîne Biğayrihâ (Tahtût, İntâc, Takyîm)*, 44-45.

³³ Abdulvâris, “Nahve Kitâbin Ceyyidin Lita’limi’l-Arabiyyeti Liğayi’n-Nâtîkîne Bihâ Mine’l-Muslimîn”, 175-176.

³⁴ İslam Yusrî elhudkî, *el-Kefâ’etu’l-Luğaviyye (Namâzicuhâ ve Uturuhâ)* (İstanbul: Dâru Akdem, 2021), 14-15.

³⁵ Ahmet Er’Ruhbân, “Mukevvinâtu’l-Kifâyeti’s-Sakâfiyye fi Ta’limi’l-Luğati’l-Arabiyye Linnâtkîne Biğayrihâ” (Ebhâsu Mu’temeri İstanbuli’d-Duveliyyi’s-Sânî Ta’limu’l-Luğati’l-Arabiyye Linnâtkîne Biğayrihâ, İstanbul: Merkez Eser, 2016), 263.

³⁶ Hamîs Elcuveynî, *İstirâciyyatu’l-İstintâc ve’l-İstidlâli fi’l-Kirâ’eti ve Fehmi’n-Nusûs* (Riyad: Mecelletu Cami’ati’l-Melik Su’ûd, 2005), 97.

³⁷ Ta’îme, *el-Merci’ fi Ta’limi’l-Luğati’l-Arabiyye Linnâtkîne Biluğâtin Uhrâ*, 705.

N. Metin, dil dersleri ile ilişkilendirilmelidir.³⁸

O. Seçilen metin, Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı (CEFR) gibi uluslararası standartlara uygun olmalıdır.³⁹

³⁸ Ali Medkur, *Tedrîsu-Fununi'l-Luğati'l-Arabiyye* (Kahire, 1991), 1/14.

³⁹ Yasser Alkheder, *Dirâsetu'n-Nusus fî kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ġayri'n-Nâtikîne Biha* (İstanbul Aydın Üniversitesi Lisans Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022), 6-16. (Özet)

İKİNCİ BÖLÜM

2. OKUMA ANLAMA BECERİSİ

2.1. Okuma Becerisinin Tanımı

Okuma süreci, karmaşık ve çok yönlü bir eylem olarak kabul edilmektedir. Bu sürecin doğası ve rolü hakkında farklı araştırmacılar çeşitli görüşler ileri sürmüşlerdir. Japson, okumayı yazılı sembollerin anlaşılır bir şekilde söze dönüştürülmesi olarak tanımlamaktadır. Taylor ise okumayı etkileşimli bir süreç olarak değerlendirmektedir. Bu görüşe göre, okuma eylemi, okuyucunun kelimeleri görsel olarak deneyimleyerek başlaması ve ardından kültürel birikimi ve kişisel deneyimleri doğrultusunda bu kelimeleri düşünerek yorumlamasıyla şekillenmektedir. Bu perspektif, okumanın sadece sembolleri tanımının ötesine geçerek, okuyucunun zihinsel ve duygusal birikimlerini sürece kattığı bir eylem olduğunu vurgulamaktadır. Smith'e göre, okuma bir bilgi aktarım sürecidir. Okuyucu, metinden aldığı bilgiyi anlama, değerlendirme, reddetme veya eleştirme sürecine girmektedir. Bu süreçte okuyucu, sunulan içerik hakkında bazı yönleri değerlendirmekte ve bu değerlendirmeleri, geçmiş deneyimleri ve bilgi birikimi doğrultusunda gerçekleştirmektedir. Smith, bu yaklaşımla okumanın pasif bir eylem değil, aktif bir bilişsel süreç olduğunu ortaya koymaktadır. Jay Bond ise okumayı, yazılı sembolleri tanıma ve okuyucunun bu sembolleri, önceki kavram ve anlamlarla ilişkilendirme süreci olarak tanımlamaktadır. Bu yaklaşım, okumanın, sembollerin tanınmasıyla başlayıp, anlamlandırma ve yorumlama süreci ile devam eden dinamik bir eylem olduğunu belirtmektedir.⁴⁰

Bu farklı teorik yaklaşımlar, okumanın basit bir teknik işlem olmadığını, aksine metinlerin derin anlamlarının anlaşılmasıyla bağlantılı zengin bir etkileşim süreci olduğunu göstermektedir. Japson, Taylor, Smith ve Bond'un okuma tanımları, bu sürecin ne kadar çok yönlü ve kapsamlı olduğunu ortaya koymaktadır. Her bir araştırmacı, okuma becerisinin farklı bir boyutuna dikkat çekerek, okumanın bütüncül ve kapsamlı bir süreç

⁴⁰ Muhammed Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû'* (Amman: Dâru Ammâr, 2015), 11-12.

olduğunu ve metinlerin derin anlayışının gelişimine katkı sağladığını vurgulamaktadır. Bu bakış açıları, okuma becerisinin sadece mekanik bir süreçten ibaret olmadığını, okuyucunun zihinsel, duygusal ve kültürel birikimlerini kullanarak metni anlamlandırdığını ve yorumladığını göstermektedir.⁴¹

Sonuç olarak, okuma becerisi, yazılı metinlerin sembollerinden anlam çıkarma ve bu anlamı okuyucunun kendi bilgi ve deneyimleriyle harmanlama sürecidir. Japson, Taylor, Smith ve Bond'un yaklaşımları, okumanın çok yönlü doğasını ve bu süreçteki zengin etkileşimi ortaya koyar. Bu farklı perspektifler, okuma eyleminin, okuyucunun zihinsel ve duygusal katılımını gerektiren dinamik bir süreç olduğunu vurgulamaktadır. Okuma, bireyin bilgi birikimini ve eleştirel düşünme becerilerini geliştiren, kapsamlı ve bütüncül bir süreçtir.

2.2. Okuma Becerisinin Önemi

Günümüzde okuma becerisinin önemi giderek artmakta ve bu önem, gençlerden yetişkinlere, öğrencilerden akademisyenlere kadar herkes için geçerli olduğu bilinmektedir. Okuma, sadece bilgi edinme aracı olmanın ötesinde, zihinsel, ruhsal, kültürel ve sosyal bir gereklilik haline gelmektedir. Okuma, bireyin düşünsel kapasitesini genişletmekte, bakış açısını zenginleştirmekte ve düşünme becerilerini geliştirmektedir. Bu bağlamda, okuma anlayışı, bireyin kişisel gelişimi, bilgi birikimi ve toplumsal etkileşimdeki rolü açısından büyük önem taşımaktadır.⁴² Okuyucu, kişisel gereksinimlerine hizmet eden materyali seçme ve kendi takdirine bağlı olarak bu materyalden faydalanma özgürlüğüne sahiptir. Aynı zamanda okuyucu, okumayı durdurarak sunulan fikirleri ve görüşleri düşünme ve analiz etme imkanına sahiptir. Böylece, okuma bireyin kişisel etkileşim deneyimini etkilemekte ve bireye düşünsel olarak özgün ve derin bir anlayış geliştirme fırsatı sunmaktadır.⁴³

Okuma becerisi ile akademik ilerleme arasındaki ilişki oldukça önemlidir. Zira öğrencinin bireysel olarak bilgi edinmesini, gelişimini ve ilerlemesini sağlamaktadır. Okuma becerisine sahip olan bireyler, öğrenmeyi destekleyen kaynaklara ihtiyaç duymadan kendi başlarına daha fazla bilgiye erişebilmektedirler. Ayrıca, okuma

⁴¹ Habîbullah, *Ususu'l- Kirâ'e ve Fehmi'l-Mekru'*, 11.

⁴² Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû'*, 34.

⁴³ Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû'*, 34.

becerisindeki gerileme, öğrencinin akademik performansını olumsuz etkileyebilmekte ve ilerlemede gerilemeye yol açabilmektedir.⁴⁴

Okuma aynı zamanda, günlük rutinden kaçmanın, toplumsal, coğrafi ve zamansal engelleri aşmanın bir yolu olarak kabul edilmektedir. Zira okuma, bireylere gerçek dünyanın sıkıcılığından uzaklaşma fırsatı sunarak, onları başka bir dünyaya, heyecan verici ve romantik bir macera dünyasına taşıyarak, hayal gücünü geliştirmekte ve keyifli bir kaçış imkânı sağlamaktadır.⁴⁵

Okuma, bireyin kendi yaşadığı gerçekliği ve içinde bulunduğu zamanı anlamasına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, okuyarak farklı konularda ve zaman dilimlerindeki eserleri keşfetmek, kişinin perspektifini genişletmekte ve farklı bakış açıları kazanmasını sağlamaktadır. Bu şekilde, birey, kendi yaşadığı toplumun, tarihin ve kültürün daha kapsamlı bir şekilde değerlendirme imkânı bulmaktadır. Böylece, okuma bireye hem bireysel hem de toplumsal düzeyde daha etkili ve verimli bir şekilde katkı sağlama potansiyeli sunmaktadır.⁴⁶

Okumanın bir başka önemli boyutu, bireyin çevresindeki tarihsel, küresel ve etkili olaylar hakkında bilgilendirme ve farkındalık kazandırma özelliği bulunmaktadır. Zira okuma hem genç hem de yaşlılara sosyal uyum sürecinde yardımcı olurken, onları çevrelerine hâkim ve bilgili bireyler olmaya teşvik etmektedir. Bu sayede, okuyan bireyler çevrelerinde meydana gelen olayları daha iyi anlayabilir, dünya genelindeki gelişmeleri takip edebilir ve toplumsal olarak daha bilinçli ve donanımlı bireyler haline gelebilmektedirler.⁴⁷

Okuma aynı şekilde, insanların ruhsal ve zihinsel ihtiyaçlarını karşılamada önemli bir rol oynamaktadır. Kitaplar ve yazılar, insanlara farklı düşünce dünyalarını keşfetme, hayal güçlerini geliştirme ve derin düşüncelere dalma fırsatı sunmaktadır. Bu süreç, insanların kendi iç dünyalarını keşfetmelerine ve farklı bakış açıları kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Ayrıca, okuma insanlara yeni bakış açıları sunmakta, duygusal zenginlik sağlamakta ve ruhsal olarak beslenmelerine katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle, okuma

⁴⁴ Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû*, 34.

⁴⁵ Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû*, 126.

⁴⁶ Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makru*, 126.

⁴⁷ Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû*, 162.

sadece bilgi edinmekle kalmaz, aynı zamanda insanın ruhsal ve zihinsel ihtiyaçlarını da karşılamaktadır.⁴⁸

Okumanın, bireylerin ufuklarını genişletmede en etkili araçlardan biri olduğu kabul edilmektedir. Zira okuma, sınırlı düşünce yapısına sahip insanları, geniş bir perspektife, zengin bir hayal gücüne ve derin bir bakış açısına sahip bireyler haline getirme potansiyeline sahiptir. Bu süreç, bireyin mevcut bilgi tabanını genişletirken, yeni düşünce yapıları ve fikirlerin keşfedilmesine olanak tanımaktadır.⁴⁹ Bu süreç, bireylerin çeşitli konular hakkında daha fazla bilgi sahibi olmalarını sağlarken, aynı zamanda kültürel anlayışlarını derinleştirmekte ve sanata olan takdirlerini artırmaktadır. Dolayısıyla, okuma hem bilgi birikimini hem de estetik duyarlılığı zenginleştirmenin anahtarı olarak görülmektedir.⁵⁰

Son olarak bir okuyucunun belirli bir konu üzerine kitap tercih etmesi, onun o metne karşı psikolojik bir hazır bulunuşluk içinde olduğunu göstermektedir. Bu durum, okuyucunun karşılaştığı değerleri kavrayıp, bunları kendi düşünce yapısına dahil etme sürecini kolaylaştırmaktadır. Örneğin, dini konular üzerine yapılan okumalar, bireyin manevi anlayışını derinleştirmekte ve dini değerlere olan bağlılığını artırmaktadır. Siyasi içerikli eserler ise, okuyucunun siyasi bilincini ve ideolojik duruşunu şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Edebi eserlerin okunması, bireyin kişilik gelişimine katkıda bulunmakta, hayata ve varoluşa dair görüşlerini oluşturmasına yardımcı olmaktadır. Sanatla ilgili okumalar ise, bireyin estetik duyarlılığını ve sanatsal zevkini geliştirmektedir. Bu nedenle, okumanın, bireyin düşünsel ve duygusal gelişimine önemli katkılar sağladığı görülmektedir.⁵¹

2.3. Okuma Becerisinin Düzeyleri

Okuma becerisi, okuyucu, metin ve bağlam arasındaki karşılıklı etkileşim temeline dayanmaktadır. Bu etkileşim, okuyucunun metinle ilk karşılaşmasından itibaren, metinden anlam çıkarılmasını başlatan karmaşık bir süreç olarak görülmektedir. Bu süreç içerisinde, açıklama, yorumlama, analiz ve sonuç çıkarma gibi çeşitli zihinsel işlemler yer almaktadır. Bu bağlamda ele alındığında, okuma becerisi, okuyucunun metnin

⁴⁸ Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû'*, 162.

⁴⁹ Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû'*, 162.

⁵⁰ Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû'*, 138.

⁵¹ Habîbullah, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû'*, 157.

yüzeindeki sözcüklerin ötesine geçerek, metnin altında yatan derin anlamları ve metnin geniş bir perspektifteki konumunu kavramasını gerektirmektedir. Zira okuyucunun metni sorgulayıcı bir bakış açısıyla ele alması ve "Yazar bu ifadeyi neden kullanmıştır? Yazar alternatif bir ifade kullansaydı, anlam nasıl değişirdi?" gibi soruları sorması önem taşımaktadır.

Dolayısıyla, okuma becerisi, metnin harfi harfine anlamı üzerinde durmaktan öte, metni derinlemesine irdeleyerek, yazarın amacını ve metnin daha geniş bir çerçevedeki anlamını çözümlenmeyi amaçlamaktadır. Bu süreçte, okuyucunun aktif bir katılımcı olarak metinle etkileşime girerek, sorular sorması ve metni çeşitli açılardan değerlendirmesi esas olarak kabul edilmektedir.

Ayrıca, okuma becerisinin beş anlama düzeyi bulunmaktadır: basit anlama düzeyi, yorumlayıcı düzeyi, sorgulayıcı düzeyi, incelik anlama düzeyi ve yaratıcılık düzeyidir. Bu düzeyler, okuyucunun metni farklı derinliklerde kavramasını ve değerlendirmesini sağlamaktadır. Basit anlama düzeyi, metnin yüzeysel ve doğrudan anlamını kavramayı içerirken, yorumlayıcı düzeyi, metnin alt metinlerini ve yazarın niyetlerini keşfetmeye odaklanmaktadır. Sorgulayıcı düzeyi, okuyucunun metni eleştirel bir gözle inceleyerek, metinle ilgili çeşitli sorular sormasını ve bu sorulara yanıt aramasını gerektirmektedir. İncelikli anlama düzeyi, metnin incelikli ve detaylı analizini yapmayı ve yazarın dil, üslup ve duygularını değerlendirmeyi içermektedir. Son olarak, yaratıcılık düzeyi, okuyucunun metinle ilgili yeni ve özgün fikirler üretmesini ve metni yaratıcı bir şekilde yorumlamasını teşvik etmektedir.⁵²

Bu bağlamda, öğrencilerin bir metni bu beş düzeyde ele alma alışkanlığını geliştirmesi zorunludur. Bu basamakların tam olarak takip edilmesi, metnin anlamını inşa etmek ve metnin içerdiği derin ve geniş anlam katmanlarını açığa çıkarmak için gereklidir. Zira, okuma becerisinin geliştirilmesi, eğitim sisteminde ve bireysel okuma alışkanlıklarında merkezi bir rol oynamaktadır.

2.3.1. Basit Anlama Düzeyi

Basit anlama düzeyi, okuma sürecinin temelini oluşturan ve okuyucunun metinle ilk etkileşiminde kelimelerin anlamlarını ve metnin genel içeriğini anlamasına olanak

⁵² Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 25.

tanıyan bir aşama olarak kabul edilmektedir. Bu düzeyde, okuyucu metni yüzeysel olarak kavramakta ve yanıtları doğrudan metinden almaktadır. Öyle ki, okuyucu metnin detaylarına girmeksizin, metni yorum yapmadan ve eleştirel bir bakış açısı geliştirmeden anlamaya çalışmaktadır. Aynı zamanda, bu düzey, okuma sürecinde sonraki daha yüksek ve derin düzeylere geçiş için bir başlangıç noktası olarak işlev görmektedir.⁵³

Basit anlama düzeyindeki beceriler, okuyucunun metni doğru ve hızlı bir şekilde anlamasına yardımcı olmaktadır. Bu düzeyde geliştirilmesi gereken beceriler şunlardır: kelimenin uygun anlamını belirleme, kelimenin eş anlamlısını ve zıt anlamlısını belirleme, tekil, çift ve çoğul arasındaki farkı ayırt etme, dil yapılarını cümlelerde kullanma, metinde geçen karakterlerin isimlerini belirleme, olayların zaman sıralamasını belirleme, metinde bahsedilen yerleri belirtme. Son olarak, basit anlama düzeyi, okuyucunun metnin temel unsurlarını kavramasını ve daha derinlemesine analizler yapabilmesi için gerekli olan temel bilgileri edinmesini sağlamaktadır.⁵⁴

Bu düzeydeki becerilerin geliştirilmesi, okuyucunun metinle ilgili daha derin ve eleştirel düşünme süreçlerine geçiş yapabilmesi için bir hazırlık niteliği taşımaktadır. Bu nedenle, basit anlama düzeyi, okuma becerisinin temel yapı taşı olarak kabul edilmekte ve sonraki aşamalarda gerçekleştirilecek daha ayrıntılı ve derinlemesine analizler için sağlam bir zemin hazırlamaktadır.⁵⁵

2.3.2. Yorumlayıcı Düzeyi

Yorumlayıcı düzey, okuyucunun metnin ince detaylarını anlamasını ve bu detayları başka bilgilerle karşılaştırarak aralarından sonuçlar çıkarmasını sağlayan bir okuma aşamasını ifade etmektedir. Bu düzeyde, okuyucu metni sadece yüzeysel olarak anlamakla kalmaz, aynı zamanda metnin derinliklerine inerek, yazarın amacını çözümlenmeye çalışmaktadır.⁵⁶

Bu düzeydeki dikkat edilmesi gereken beceriler şunlardır: metindeki ana ve ikincil fikirleri tespit etme, bilgiler arasında karşılaştırmalar yapmak, farklı fikirler arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirleme, metinde betimlenen karakterlerin özelliklerini

⁵³ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 25.

⁵⁴ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 25.

⁵⁵ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 25.

⁵⁶ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 26.

çözümleme, yazarın amacını, görüşlerini ve eğilimlerini anlama, çıkarsama yapma ve ileriye dönük tahmin etme. Ayrıca, yorumlayıcı düzey, okuyucunun metinle derinlemesine bir ilişki kurmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda, okuyucunun okuma sürecinde daha aktif bir rol üstlenmesini gerektirmektedir. Zira, bu düzeyde, okuyucu sadece metni anlamakla kalmaz, aynı zamanda metni yorumlamakta ve değerlendirme yapmaktadır.⁵⁷

2.3.3. Sorgulayıcı Düzeyi

Sorgulayıcı düzey, metni daha derinlemesine anlama ve üzerinde düşünme sürecini ifade etmektedir. Bu düzeyde, okuyucunun temel amacı, yazarın kullandığı dili ve amacını doğru bir şekilde yorumlayabilmek, gerçeklerle kişisel görüşler arasında ayırım yapabilmek ve metinde sunulan argümanlara katılıp katılmamak için sağlam bir temele sahip olmaktır. Dolayısıyla, sorgulayıcı düzey, okuyucunun metni eleştirel bir bakış açısıyla incelemesini ve yazarın niyetini, tavırlarını ve uzmanlığını değerlendirmesini gerektirmektedir.⁵⁸

Sorgulayıcı düzeydeki beceriler şunlardır: okuyucu, sunulan bilgiler arasında mantıklı olanlar ile olmayanları ayırt edebilmelidir, yazarın amaçlarını ve tavırlarını değerlendirme, yazarın uzmanlığını ve konuya hakimiyeti değerlendirme, okunanları kalite, değer, doğruluk, gerçeklik, tarafsızlık, tutarlılık ve gerçek açısından karşılaştırma.⁵⁹

Sonuç olarak, sorgulayıcı düzeyi, okuyucunun metinle ilgili derin bir anlayış geliştirmesine katkıda bulunmakta ve metinle ilgili daha sağlam ve bilinçli değerlendirmeler yapmasına olanak tanımaktadır.

2.3.4. İncelik Anlama Düzeyi

İncelik Anlama Düzeyi, okuyucunun metni daha derinlemesine anlama yeteneğinin zirveye ulaştığı bir nokta olarak kabul edilmektedir. Bu seviyede, okuyucu sadece metnin yüzeyini değil, aynı zamanda altında yatan anlamı da kavramaya başlamaktadır. Zira, metni sadece kelime düzeyinde değil, içeriği ve yapısıyla birlikte ele almaktadır.⁶⁰

⁵⁷ Alkheder, *Dirâsetu 'n-Nususi fi kutubi 'l-Luğati 'l-Arabiye li-Ğayri 'n-Nâtikîne Biha*, 26.

⁵⁸ Alkheder, *Dirâsetu 'n-Nususi fi kutubi 'l-Luğati 'l-Arabiye li-Ğayri 'n-Nâtikîne Biha*, 25.

⁵⁹ Alkheder, *Dirâsetu 'n-Nususi fi kutubi 'l-Luğati 'l-Arabiye li-Ğayri 'n-Nâtikîne Biha*, 26.

⁶⁰ Alkheder, *Dirâsetu 'n-Nususi fi kutubi 'l-Luğati 'l-Arabiye li-Ğayri 'n-Nâtikîne Biha*, 27.

Bu düzeyde dikkate alınması gereken beceriler arasında şunlardır: metni yeniden yapılandırma, özetleme ve fikirleri organize etme gibi becerilere sahip olmaktadır. Bununla birlikte, okuyucu duygusal imgeler oluşturarak metni daha derinden deneyimler ve yazarın duygusal durumunu anlama yeteneği gelişmektedir. Bu düzeyde aynı zamanda, okuyucu metni analiz ederken yazarın niyetini anlamaya çalışmakta ve metnin çeşitli katmanlarını keşfetmeye odaklanmaktadır. Böylece, okuyucunun metni sadece bilgiyi değil, aynı zamanda duygusal derinliği ve yazarın bakış açısını da anlamasını sağlamaktadır.⁶¹

Sonuç olarak, İncelik Anlama Düzeyi, okuyucunun metnin tamamını kavraması ve derin bir anlayışa ulaşması için bir yolculuğun zirvesi olarak görülmektedir. Bu seviyede, okuyucu metnin ötesindeki incelikleri keşfetmekte ve bağlamları daha kapsamlı bir şekilde anlamada ustalaştırmaktadır.

2.3.5. Yaratıcılık Düzeyi

Okuyucunun anladıklarını ve edindiği bilgileri kendi hayatında uygulayabilme düzeyi olarak bilinmektedir. Zira bu düzey, yaratıcı düşünme ve sıradanın ötesine geçmeyi ifade etmektedir. Dolayısıyla okuyucu bu düzeyde, kendi yöntemi, bilgi birikimi ve kültürel bakış açısıyla, metni yeniden şekillendirmektedir.⁶²

Bu düzeydeki beceriler şunlardır: metinde yer alan sorunlara çözüm sunabilme, metnin sonuna varmadan olayları tahmin edebilme, yazarın bitirmediği metne bir son belirleme, metni canlandırma ve sahneleme ve metne yeni başlıklar önerme.⁶³

Ayrıca, düzeyleri aşağıdaki şekilde özetleyebiliriz:

⁶¹ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 27.

⁶² Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 27.

⁶³ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 27.

Tablo 1: Okuma Becerisinin Düzeyleri ve Hedeflenen Beceriler İle Değerlendirici Soru Örnekleri ⁶⁴

Okuma Düzeyi	Hedeflenen Beceriler	Değerlendirici Soru Örnekleri
1. Basit Anlama Düzeyi	<ul style="list-style-type: none">-Kelimenin uygun anlamını belirleme.-Kelimenin eş ve zıt anlamlısını tanımlama.-Metnin ana fikrini belirleme.-Metindeki karakterlerin isimlerini tanımlama.-Olayların zaman sıralamasını belirleme ve metinde geçen yerleri belirtme.	<ul style="list-style-type: none">-Yazar ne demiş?-Kelimenin eş anlamlısı nedir?-Bu kelimenin zıt anlamı nedir?-Kelimenin anlamını belirleyiniz?-Metnin ana fikri nedir?
2. Yorumlayıcı Düzeyi	<ul style="list-style-type: none">-Metnin temel ve yardımcı düşüncelerini tespit etme.-Paragraflar arasındaki anlam ilişkilerini belirleme.-Cümleler arasındaki neden-sonuç ilişkilerini incelleme.-Metinde bahsedilen karakterlerin özelliklerini belirleme.	<ul style="list-style-type: none">-Yazarın bu hususu özellikle belirtme sebebi nedir?-Metinde açıkça ifade edilmemiş olan düşünceler hangileridir?-İncelenen paragraf veya metin bütününden elde edilen temel sonuçlar nelerdir?-Bir karakterin bazı eylemlerinin sonuçları neler olabilir?-Benzerlikler ve farklılıklar nelerdir?
3. Sorgulayıcı Düzeyi	<ul style="list-style-type: none">-Metinde yer alan değerleri belirleme.-Düşüncelerle ilgili olarak neyin makul olup olmadığını ayırt etme.-Yazarın amaçlarını ve tavırlarını değerlendirme.-Ortamı kişisel tecrübelerle birleştirme.-Metnin genel yapısını değerlendirme.-Yazarın tutumlarını belirleme.-Temel düşünceyi yardımcı düşüncelerden ayırt etme.	<ul style="list-style-type: none">-Eğer onun yerinde olsaydın ne yapardınız?-Okuduklarından ne düzeyde faydalandınız?-Yazarın açıklamaları hakkındaki görüşünüz nedir?-Yazarın açıklamalarının doğruluğu konusunda ne düşünüyorsunuz?-Hikâye ile gerçeklik arasında karşılaştırma yapınız.-Probleme ne gibi bir çözüm önerirsiniz?
4. İncelik Anlama Düzeyi	<ul style="list-style-type: none">-Yazarın duygusal durumunu algılama.-Belirli bir karakterin duygusal durumunu algılama.-Fikirleri anlam yoğunluğuna göre sıralama.-Metindeki estetik değerini yakalama.-Duygusal imajlar oluşturma.-Yazarın, şairin veya edebiyatçının duyguları ve hissettiklerini içselleştirme.-Soru cümlelerini haber cümlelerinden ayırma.	<ul style="list-style-type: none">-Metni veya paragrafı özetleyiniz.-Metinde en çok etkilendiğiniz bölüm hangisi ve sebebi nedir?-Metni okuduktan sonra hissettikleriniz nelerdir?-Aşağıdaki cümleyi yeniden düzenleyiniz.
5. Yaratıcılık Düzeyi	<ul style="list-style-type: none">-Metinde yer alan sorunlara çözüm bulma.-Metnin sonuna varmadan olayları tahmin edebilme.-Yazarın bitirmediği metne bir son belirleme.-Metni canlandırma ve sahneleme.-Metne yeni başlıklar önerme.	<ul style="list-style-type: none">-Hikâyeyi üzücü bir sonla tamamlayınız.-Ne olurdu eğer?-Bir karakterin yerinde olsaydınız ne yapardınız?-Gelecekte bu problem için bir çözüm mümkün mü?-Açıklayınız. Ana fikri belirleyiniz.

⁶⁴ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikine Biha*, 28-31.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. UYGULAMALI BÖLÜM

3.1. Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi Serisi

3.1.1. Seri Hakkında

Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi serisinin, ilk baskısı 2019 yılında İstanbul, Türkiye'deki Dâru's-Senâbil tarafından yayımlanmıştır.⁶⁵ Ana dili Arapça olmayan gençler ve yetişkinler dahil olmak üzere Arapça öğrenmek isteyen herkesi hedef almaktadır.⁶⁶ Müfredat, dillerin öğrenimi, öğretimi ve değerlendirilmesi için Avrupa Ortak Çerçeve Programı (CEFR) temel alınarak oluşturulmaktadır.⁶⁷

Ayrıca, serinin baş yazarı Süveyfî Fethi olup, hazırlanmasında Kemal el-Ali, Su'âd Abdullah katkıda bulunmuştur. Bununla birlikte, Ahmed Semir, Ramazan el-Şiyemî, Ahmed el-Kâdı, Esra Abdül Hamid, Ahmed el-Damatî tarafından incelenmiştir.⁶⁸

Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi serisi, yedi kitaptan oluşmakta ve toplamda yetmiş üç ünite içermektedir. Bu üniteler, öğrencinin dil yolculuğuna uygun bir şekilde organize edilmektedir. Giriş bölümünde on üç ünite; başlangıç, orta ve ileri seviyelerde de her birinde yirmişer detaylı ve kapsamlı ünite bulunmaktadır. Bununla birlikte, serinin, sunduğu kapsamlı alıştırmaya materyalleriyle ek bir çalışma kitabı ihtiyacını tamamen ortadan kaldırmaktadır. Ayrıca, her bir ünite, dil becerilerini kapsamlı bir biçimde ele almakta ve şu şekilde yapılandırılmaktadır: Kelime bilgisi ve dil yapılarına giriş, ardından zengin içerikli ilk okuma metni ve ona eşlik eden alıştırmalar, dinleme ve anlama bölümü, ikinci okuma metni ve alıştırmaları, günlük hayatta karşılaşılan ifadeler ve iletişimsel pratikler içeren konuşma bölümü, dilbilgisi üzerine yoğunlaşan alıştırmalar ve en son

⁶⁵ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 57.

⁶⁶ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 57.

⁶⁷ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 57.

⁶⁸ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 57.

olarak, öğrencilerin yazma becerilerini geliştiren, özgün metinlerle desteklenmiş yazma alıştırmalar.⁶⁹

Bu serinin beraberinde sunduğu materyaller arasında, her bir metin için özenle hazırlanmış ses dosyaları, etkileşimli bir öğrenme platformu, tüm seviyeleri kapsayan dil testleri kitabı ve öğretmenlere yönelik kapsamlı bir rehber kitap bulunmaktadır, bu da seriyi dil öğreniminde kapsamlı bir kaynak haline getirmektedir.⁷⁰

3.1.2. Serinin Stratejisi

Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi serisinin, dil becerileri ve içerik modüllerinin uyumlu bir şekilde entegre edilmesi üzerine kurulmaktadır. Bu seri, alıcı dil becerileri olarak tanımlanan dinleme ve okuma ile üretici dil becerileri olan yazma ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi için iletişimsel bir yaklaşım benimsemektedir. Ayrıca, Arapça kurallarını, anlamlı ve işlevsel bir bağlamda sunarak, dil öğrenimini daha etkili hale getirmektedir.⁷¹

Bununla birlikte, kelime hazinesi ve dil yapılarının aşamalı ve seviyeli bir biçimde öğretilmesi ve bu yapıların metinler içerisinde sistematik olarak yeniden kullanılması, bu serinin diğer serilerden ayırt eden özelliklerden olarak görülmektedir. Böylece, Arapça dil becerilerinin dengeli ve aşamalı bir şekilde ele alınmasıyla, dilin bütün yönlerinin entegre bir şekilde geliştirilmesi hedeflenmektedir.⁷²

3.1.3. Serinin Amaçları

Dört temel beceri üzerinde (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) detaylı bir şekilde duran bu seri, öğrencilerin dil kurallarına hâkim olmalarını ve bu kuralları dilsel üretimde uygulamalı olarak kullanmalarını sağlamaktadır. Ayrıca, dil öğreniminin sadece teorik bilgidен ibaret olmadığını, pratik uygulama ve gerçek dünya bağlamında kullanımının önemini vurgulamaktadır. Bu doğrultuda, öğrencilerin Arapça dilinde tam bir yeterlilik kazanmaları hedeflenmektedir. Seri aynı zamanda, öğrencilerin ana dili Arapça olan kişilerle akıcı bir şekilde iletişim kurma yeterliliğini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu amaca ulaşmak için, dilbilgisi, kelime dağarcığını, okuma ve anlama becerilerini

⁶⁹ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 57.

⁷⁰ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 57.

⁷¹ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 57.

⁷² Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 58.

geliştirmeye yönelik kapsamlı bir eğitim sunmaktadır. Öğrencilere günlük konuşma dilinde sıkça kullanılan ifadeler ve deyimler hakkında bilgi vererek, gerçek hayatta karşılaşılabilecekleri çeşitli iletişim durumlarına hazırlamaktadır.⁷³

Ayrıca, Arap-İslam kültür çevresi bağlamında kültürel yeterliliğe ulaşmayı hedeflemektedir. Dil öğrenimiyle birlikte Arap-İslam kültürünün tarihini, edebiyatını, sanatını, geleneklerini anlamalarını sağlayacak içerikler sunmaktadır. Öğrencilere bu zengin kültürel mirası tanıtarak, onların dil öğrenirken aynı zamanda kültürel bağlamı da anlamalarını ve kültürlerarası iletişimde yeterlilik kazanmalarını amaçlamaktadır. Dolayısıyla, bu seri sadece dil becerilerini geliştirmekle kalmaz, aynı zamanda öğrencilere Arap-İslam dünyasının tarihini, değerlerini anlamaları için bir fırsat sunmaktadır.⁷⁴

3.1.4. Serinin Özellikleri

Bu seri, iletişim biçimiyle toplumun ve çevrenin gerçekliğini yansıtan bir yaklaşım benimsemektedir. Öğrencilere içerikler, gerçek dünya bağlamında ve güncel olaylar çerçevesinde sunulmaktadır. Bu sayede, toplumsal değerleri, kültürel çeşitliliği ve çevresel sorunları içeren konuları ele alarak öğrencilere daha geniş bir perspektif sunulmakta ve dünyanın farklı yönlerine duyarlı olmaları teşvik edilmektedir. Bu serinin bir başka özelliği de aracı bir dile başvurmadan hem fasih hem de güncel Arapça kullanmasıdır. Dilin doğal yapısı, günlük konuşma dilindeki ifadeler ve edebi dilin incelikleri bir arada sunularak öğrencilerin Arapçayı tüm yönleriyle öğrenmeleri sağlanmaktadır. Bu da öğrencilerin günlük konuşmalarda ve resmi metinlerde Arapçayı etkin bir şekilde kullanabilir hale gelmelerini sağlamaktadır. Aynı şekilde bu seri, öğrenciler arasındaki farklılıkları göz önünde bulundurarak, her öğrencinin kişisel ihtiyaçlarına ve öğrenme tarzına uygun bir eğitim yaklaşımı benimsemektedir. Bu sayede, farklı yetenekler, ilgi alanları ve öğrenme hızları dikkate alınmaktadır. Serinin sunum ve tasarımı çekici bir yöntemle sahip olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, karmaşık konular anlaşılır ve ilgi çekici bir şekilde sunulmaktadır. Böylece, öğrencilerin konulara olan ilgisini ve merakını artırmakta ve daha etkili ve kalıcı bir öğrenme süreci sunmaktadır.⁷⁵

⁷³ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 58.

⁷⁴ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 58.

⁷⁵ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 58.

Bir başka husus ise, dil öğretiminde en güncel uluslararası metodolojiler ve teknikler kullanılmaktadır. Bundan dolayı, dil öğrenimini daha etkileşimli, pratik ve öğrenci merkezli hale getirerek öğrencilerin yeni dilleri daha etkin bir şekilde öğrenmelerini sağlamaktadır. Eğitim birimi modeline dayalı olarak tasarlanmış olan seri, bilimsel, sanat, dil, sosyal gibi çeşitli eğitim aktivitelerini kapsamaktadır. Bu aktiviteler ve alıştırmalar, öğrencilere dil konusunda çok yönlü gelişim fırsatı sunmaktadır. Ayrıca, derslerin eğitim birimleri sistemine göre düzenlenmesi, öğretmene öğrencilerinin bireysel yetenekleri ve farklılıklarına uygun olarak eğitim sürecini esnek bir şekilde yürütme imkânı tanımaktadır. Buna ek olarak, kelime hazinesinin geliştirilmesini ve zenginleşmesini kolaylaştıran döngüsel bir yöntem desteklenmektedir. Bu yöntem, öğrenilen kelimelerin düzenli aralıklarla tekrar edilmesini ve farklı bağlamlarda ve çeşitli etkinlikler aracılığıyla tekrar sunulmasını içermektedir. Böylece, öğrencilerin yeni kelimeleri daha etkili bir şekilde hafızalarında tutmalarını ve uzun vadede kullanabilmelerini sağlamayı hedeflemektedir.⁷⁶

Son olarak, dinleme becerisini geliştirmeye yönelik zengin ses materyalleri sunulmaktadır. Çeşitli diyaloglar, hikayeler ve güncel olayları içeren bu materyaller, öğrencilerin anlama yeteneklerini geliştirmelerine yardımcı olmakta ve dilin doğal kullanımını yansıtarak gerçekçi bir dil öğrenme deneyimi sunmaktadır.⁷⁷

3.2. Bulgular

İstanbul'un Beykoz ilçesinde bulunan Arapça Eğitimi Okulu'nda Arapça öğrenimi gören ikinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* Serisi'nin C1 ve C2 kitaplarından seçilen dört metin incelenmiştir. Test aracı olarak anket kullanılmış ve ana dili Arapça olmayan öğrencilerin Arapça okuma anlama becerilerini ölçmek amacıyla tercih edilmiştir. Anket, katılımcılardan isim veya kişisel bilgi talep etmeksizin yanıt verme özgürlüğü tanımış ve doğru ve güvenilir sonuçlar elde edilmesini sağlamıştır.

Ayrıca, bu yöntem araştırmacıya kapsamlı veri sunmuş ve araştırmanın hedeflerine ulaşılmasına olanak tanımıştır. Metinlerin seçilmesinin ardından okuma becerisinin beş farklı düzeyinde belirleyici sorular hazırlanmıştır: basit anlama düzeyi, yorumlayıcı

⁷⁶ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 58.

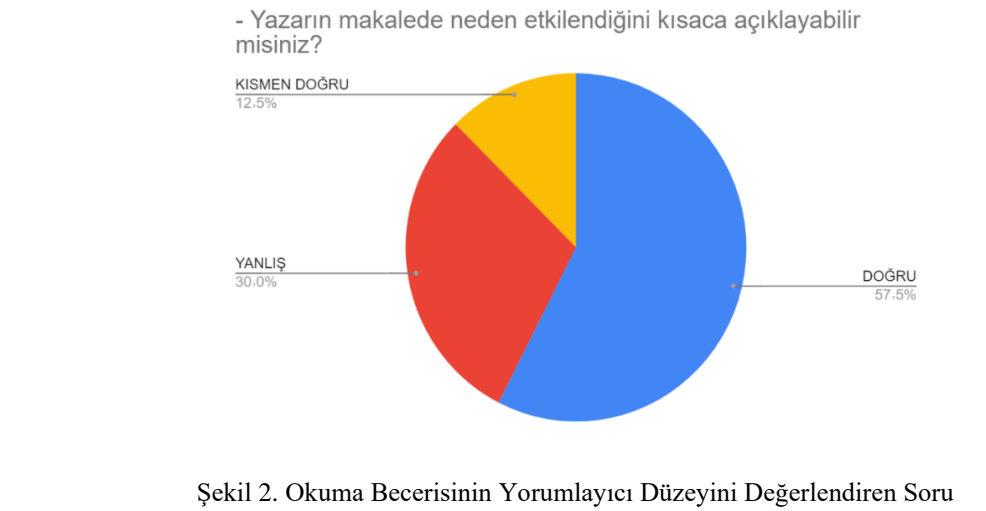
⁷⁷ Alkheder, *Dirâsetu'n-Nususi fi kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtikîne Biha*, 58.

düzeıı, sorgulayıcı düzeıı, incelik anlama düzeıı ve yaratıcılık düzeıı. Anket, hakemlik ve değerlendirme için gönderilmiş ve hakem öğretmenlerin geri bildirimlerine dayanarak düzenlenmiştir. Ardından, öğrencilere uygulanmış ve talimatlar verilmiştir. Öğrenciler anketi tamamladıktan sonra doğru cevaplar sayılmış ve yüzdeler oranlar hesaplanmıştır. Ortalama puanlama yöntemine dayalı olarak notların ortalaması hesaplanarak değerlendirme yapılmıştır.

3.2.1. Birinci Metin: (Kadına Saygı)

Birinci soru, basit anlama düzeıını değerlendirmek amacıyla öğrencilere yöneltilmiştir. Doğru cevapların oranı %95,2 olup, bunların %88,1'i tamamen doğru ve %7,1'i kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %4,8'dir.

İkinci soru, öğrencilerin yorumlayıcı düzeylerini değerlendirmek amacıyla yöneltilmiştir. Doğru cevapların oranı %70,0'ın üzerinde olup, bunların %57,5'i tamamen doğru ve %12,5'i kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %30,0'ı aşmamıştır.

Şekil 3. Okuma Becerisinin Sorgulayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru

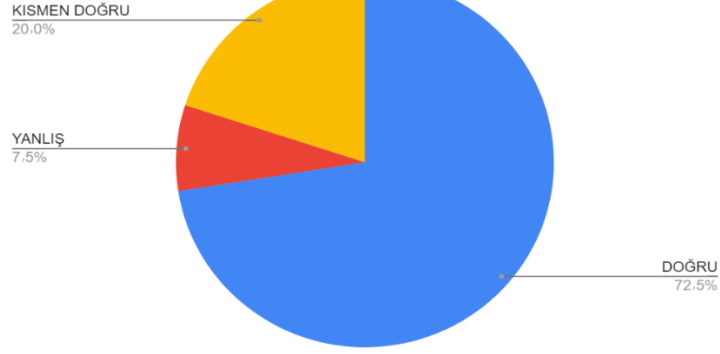
Üçüncü soru, öğrencilerin sorgulayıcı düzeylerini değerlendirmek için sorulmuştur. Doğru cevaplar %80,0'ın üzerinde olup, bunların %57,5'i tamamen doğru, %22,5'i ise kısmen doğru olarak kaydedilmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %20,0'ı geçmemiştir.

Şekil 4: Okuma Becerisinin İncelik Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru

Dördüncü soru, öğrencilerin incelik anlama düzeylerini değerlendirmek amacıyla yöneltilmiştir. Cevapların %68,1'den fazlası doğru olup, bunların %61,7'ı tamamen doğru, %6,4'ü ise kısmen doğru olarak kaydedilmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %31,9'u aşmamıştır.

Yeni bir başlık için ne önerirsiniz?

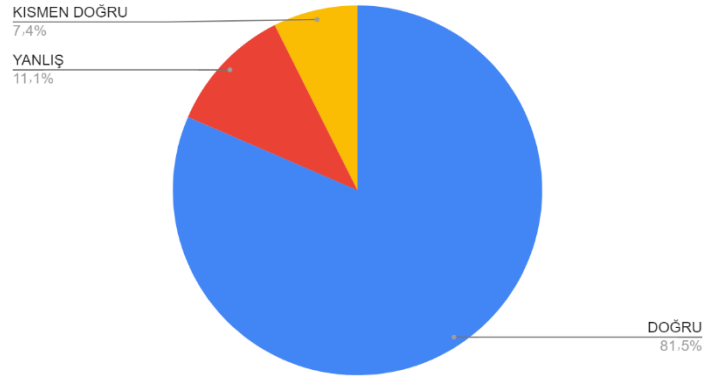

Şekil 5. Okuma Becerisinin Yaratıcılık Düzeyini Değerlendiren Soru

Beşinci soru, öğrencilerin yaratıcılık düzeylerini ölçmek amacıyla sorulmuştur. Doğru cevapların oranı %92,5'i aşmış olup, bu cevapların %72,5'i tamamen doğru, %20,0'ı ise kısmen doğru olarak tespit edilmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %7,5'i geçmemiştir.

3.2.2. İkinci Metin: (Hatıraların Sesi)

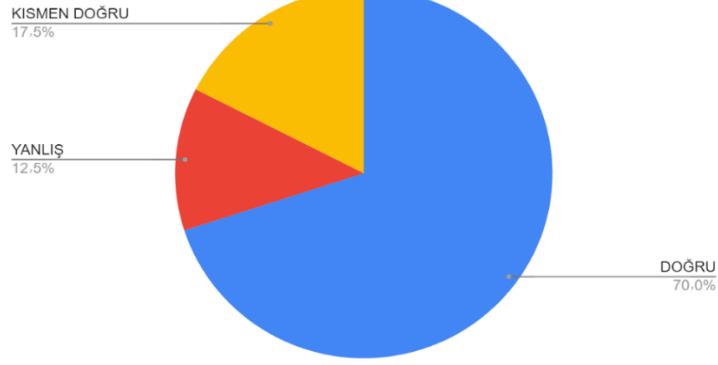
"عبر" kelimesinin eş anlamlısı nedir?

Şekil 6. Okuma Becerisinin Basit Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru

Birinci soru, öğrencilerin basit anlama düzeylerini değerlendirmek amacıyla yöneltilmiştir. Doğru cevapların oranı %88,9 olup, bu cevapların %81,5'i tamamen doğru, %7,4'ü ise kısmen doğru olarak tespit edilmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %11,1'dir.

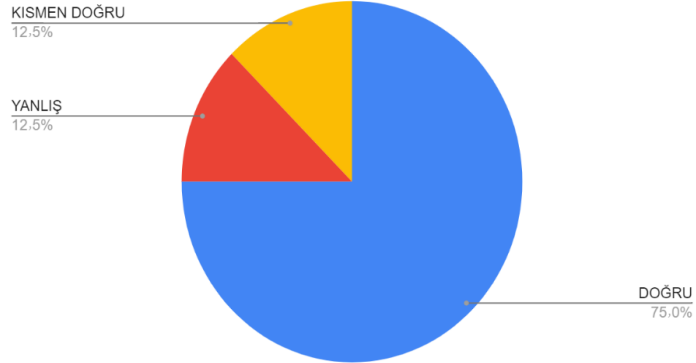
Yerlerin nasıl anılar haline gelebileceğini açıklayabilir misiniz?

Şekil 7: Okuma Becerisinin Yorumlayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru

İkinci soru, öğrencilerin yorumlayıcı düzeylerini değerlendirmek amacıyla sorulmuştur. Doğru cevapların oranı %87,5'in üzerindedir. Bu cevapların %70,0'ı tamamen doğru, %17,5'i ise kısmen doğru olarak tespit edilmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %12,5'in altındadır.

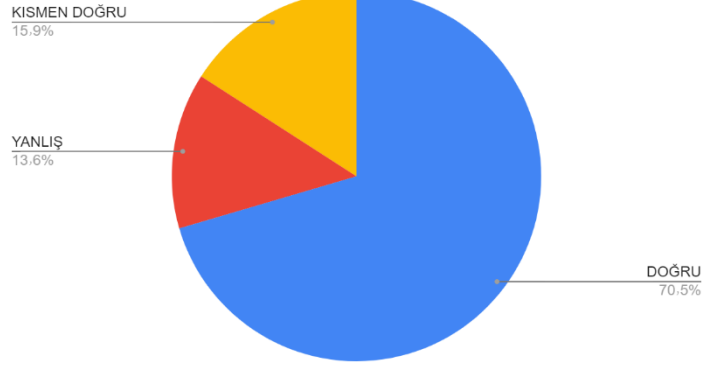
Okuduğunuz metnin size sağladığı faydalardan bahsedebilir misiniz?

Şekil 8: Okuma Becerisinin Sorgulayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru

Üçüncü soru, öğrencilerin sorgulayıcı yeteneklerini ölçmek amacıyla yöneltilmiştir. Doğru cevapların oranı %87,5'in üzerindedir. Bu cevapların %75,0'ı tamamen doğru, %12,5'i ise kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %12,5'in altındadır.

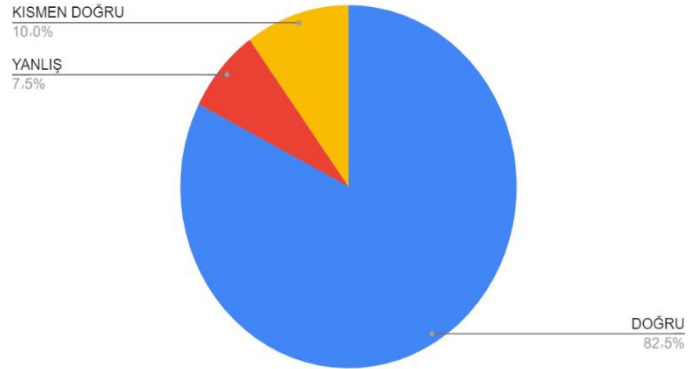
Metni okuduktan sonra hissettiğiniz duyguları anlatır mısınız?

Şekil 9: Okuma Becerisinin İncelik Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru

Dördüncü soru, öğrencilerin estetik anlama düzeylerini değerlendirmek için sorulmuştur. Doğru cevapların oranı %86,4 olup, bu doğru cevapların %70,5'i tamamen doğru, %15,9'u ise kısmen doğru olarak kaydedilmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %13,6'dır.

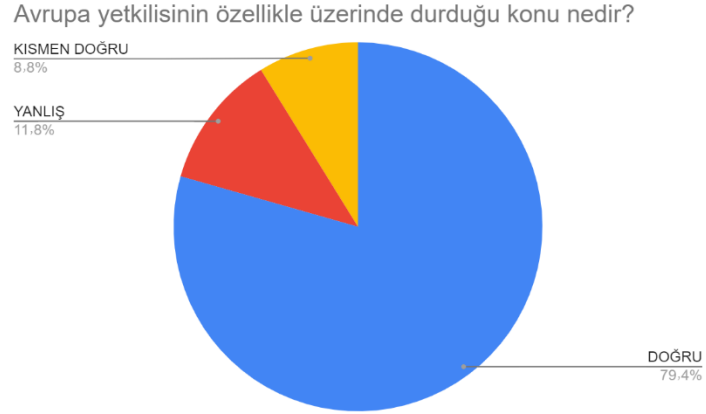
Yazarın son paragrafta üç kez tekrarladığı "تتمنى لو" ifadesinin tekrarlanması hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şekil 10: Okuma Becerisinin Yaratıcılık Düzeyini Değerlendiren Soru

Beşinci soru, öğrencilerin yaratıcılık düzeylerini ölçmek için sorulmuştur. Doğru cevapların oranı %92,5'i aşmıştır. Doğru cevapların %82,5'i tamamen doğru, %10,0'ı ise kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %7,5'i aşmamıştır.

3.2.3. Üçüncü Metin: (Göç ve Sığınma)

Şekil 11: Okuma Becerisinin Basit Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru

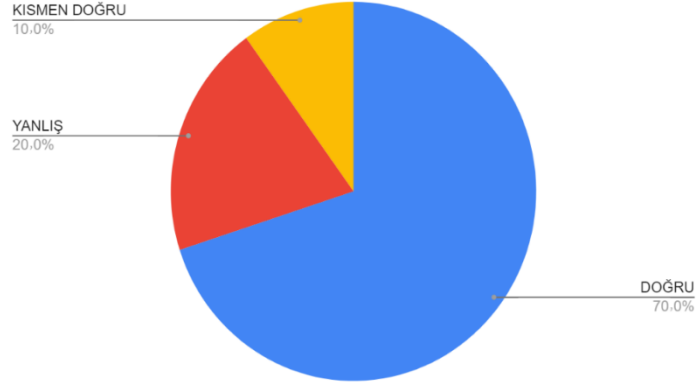
Birinci soru, öğrencilerin basit anlama düzeylerini değerlendirmek için sorulmuştur. Doğru cevapların oranı %88,2'nin üzerindedir. Bu doğru cevapların %79,4'ü tamamen doğru, %8,8'i ise kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %11,8'in altındadır.

Şekil 12 Okuma Becerisinin Yorumlayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru

İkinci soru, öğrencilerin yorumlayıcı düzeylerini değerlendirmek amacıyla sorulmuştur. Doğru cevapların oranı %77,5'in üzerindedir. Bu doğru cevapların %52,5'i tamamen doğru, %25,0'ı ise kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %22,5'in altındadır.

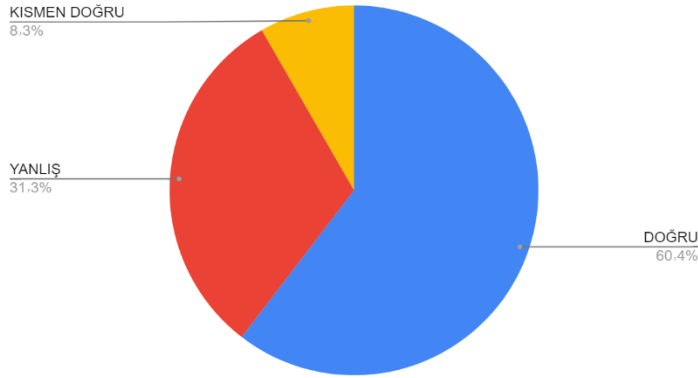
Yazar, metni sunarken uygun ve tarafsız bir dil kullandı mı?

Şekil 13: Okuma Becerisinin Sorgulayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru

Üçüncü soru, öğrencilerin sorgulayıcı yeteneklerini değerlendirmek amacıyla sorulmuştur. Doğru cevapların oranı %80,0'ın üzerindedir. Bu doğru cevapların %70,0'ı tamamen doğru, %10,0'ı ise kısmen doğru olarak tespit edilmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %20,0'ın altındadır.

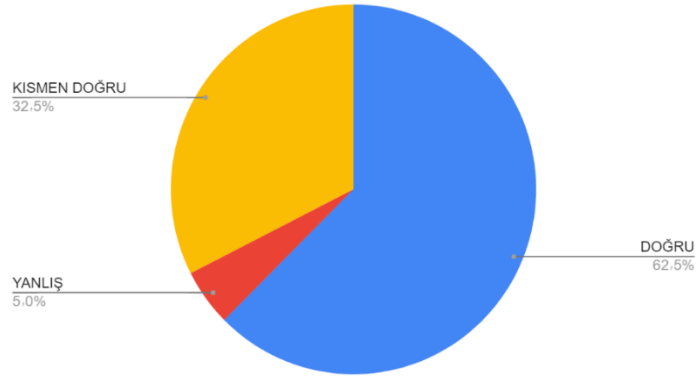
Metni özetleyebilir misiniz?

Şekil 14: Okuma Becerisinin İncelik Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru

Dördüncü soru, öğrencilerin incelik anlama düzeylerini ölçmek için yöneltilmiştir. Doğru cevapların oranı %68,7'nin üzerindedir. Bu doğru cevapların %60,4'ü tamamen doğru, %8,3'ü ise kısmen doğru olarak tespit edilmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %31,3'ün altındadır.

Yeni bir başlık için ne önerirsiniz?

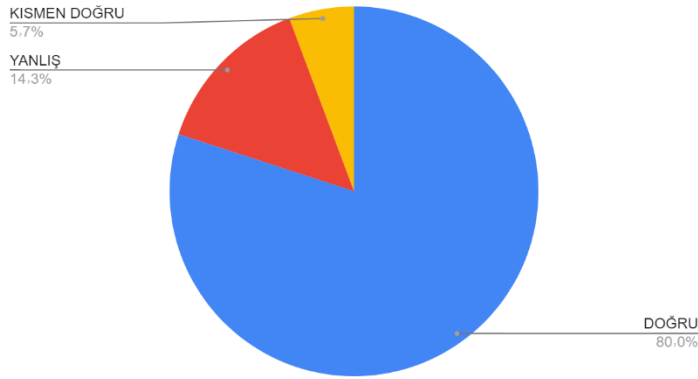

Şekil 15: Okuma Becerisinin Yaratıcılık Düzeyini Değerlendiren Soru

Beşinci soru, öğrencilerin yaratıcılık düzeylerini değerlendirmek amacıyla yöneltilmiştir. Doğru cevapların oranı %95,0'ı aşmıştır. Bu doğru cevapların %62,5'i tamamen doğru, %32,5'i ise kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %5,0'ı aşmamıştır.

3.2.4. Dördüncü Metin: (Savaşların İnsan Üzerindeki Etkileri)

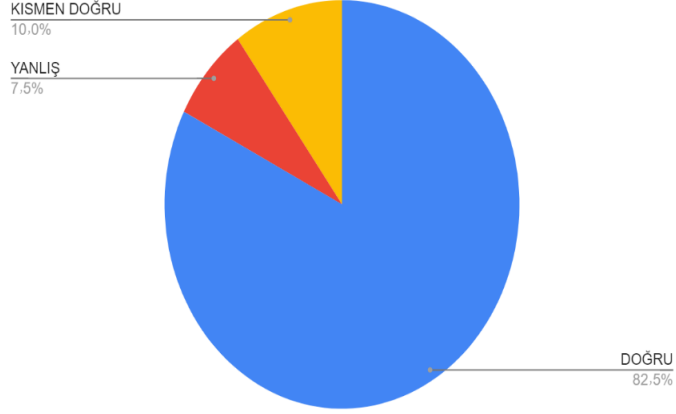
Savaşların temel nedenleri nelerdir?

Şekil 16: Okuma Becerisinin Basit Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru

Birinci soru, öğrencilerin basit anlama düzeylerini değerlendirmek için yöneltilmiştir. Doğru cevapların oranı %85,7'nin üzerindedir. Bu doğru cevapların %80,0'ı tamamen doğru, %5,7 ise kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %14,3'ün altındadır.

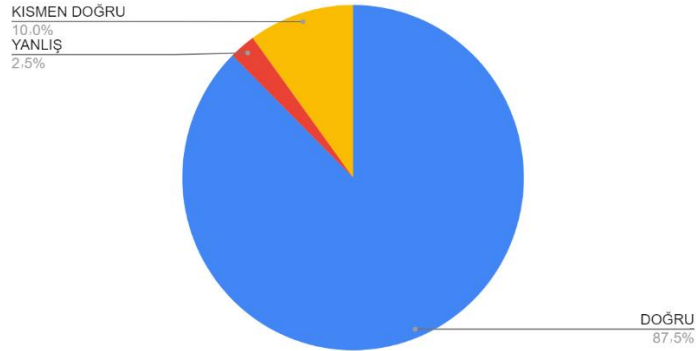
Savaşların bireyler ve toplumlar üzerindeki etkileri nelerdir?

Şekil 17: Okuma Becerisinin Yorumlayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru

İkinci soru, öğrencilerin yorumlayıcı düzeylerini ölçmek için yöneltilmiştir. Doğru cevapların oranı %92,5'in üzerindedir. Bu doğru cevapların %82,5'i tamamen doğru, %10,0'ı ise kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %7,5'in altındadır.

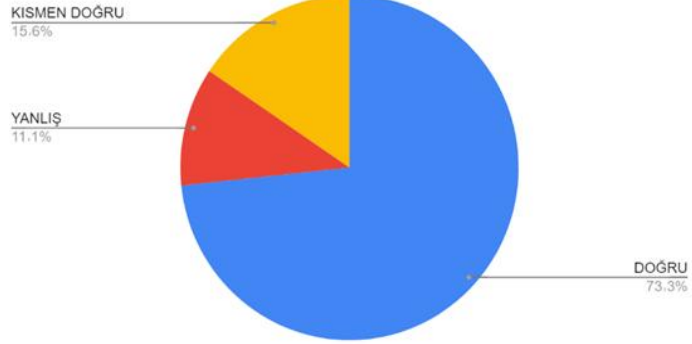
Yazarın savaşların sonuçlarına yönelik düşünceleri hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şekil 18: Okuma Becerisinin Sorgulayıcı Düzeyini Değerlendiren Soru

Üçüncü soru, öğrencilerin sorgulayıcı yeteneklerini değerlendirmek için sorulmuştur. Doğru cevapların oranı %97,5'in üzerindedir. Bu doğru cevapların %87,5'i tamamen doğru, %10,0'ı ise kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %2,5'in altındadır.

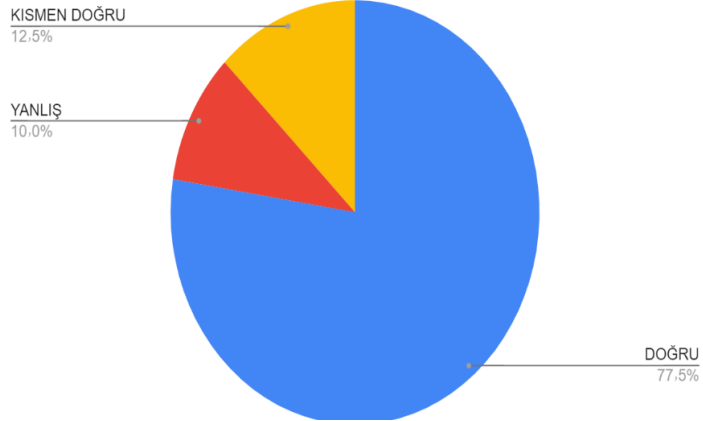
Metindeki hangi düşünce veya olay sizi en fazla etkiledi ve duygusal bir tepki oluşturdu?

Şekil 19: Okuma Becerisinin İncelik Anlama Düzeyini Değerlendiren Soru

Dördüncü soru, öğrencilerin incelik anlama düzeylerini değerlendirmek için sorulmuştur. Doğru cevapların oranı %88,9'un üzerindedir. Bu doğru cevapların %73,3 tamamen doğru, %15,6 ise kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %11,1'in altındadır.

Metnin içeriğini daha iyi yansıtan bir başlık önerir misiniz?

Şekil 20: Okuma Becerisinin Yaratıcılık Düzeyini Değerlendiren Soru

Beşinci soru, öğrencilerin yaratıcılık düzeylerini ölçmek amacıyla yöneltilmiştir. Doğru cevapların oranı %90,0'ı aşmıştır. Doğru cevapların %77,5'i tamamen doğru, %12,5'i ise kısmen doğru olarak belirlenmiştir. Yanlış cevapların oranı ise %10,0'ı aşmamıştır.

3.3. Tartışma

Tablo 2: Okuma Düzeylerine Göre Doğru ve Yanlış Cevap Oranları

Okuma Düzeyi	Doğru Cevapların Ortalaması	Yanlış Cevapların Ortalaması
1. Basit Anlama Düzeyi	%89,5	%10,5
2. Yorumlayıcı Düzeyi	%81,88	%18,12
3. Sorgulayıcı Düzeyi	%86,25	%13,75
4. İncelik Anlama Düzeyi	%78,2	%21,97
5. Yaratıcılık Düzeyi	%92,5	%7,5

Anket sonuçları, şekil ve tablolarla desteklenerek, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* serisinden seçilen tüm metinlerde öğrencilerin okuma anlamının tüm düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Okuma anlama becerisinin tüm düzeylerinde %75'in altına düşmemiş olup, bu durum bu metinlerinin öğrencilerin okuma anlama becerilerine uygun olduğunun bir göstergesidir. Sonuçlar, öğrencilerin okuma anlama düzeylerinin en yüksek olduğu düzeylerin basit anlama ve yaratıcılık düzeyleri olduğunu göstermektedir. Zira, yaratıcılık düzeyinde oran %90'un altına düşmemişken, basit anlama düzeyinde bu oran %89'in üzerine çıkmıştır. Bu durum, ileri seviyedeki eğitim metinlerinin öğrencilerin bu üst düzeylerde okuma anlama becerilerine uygun olduğunu göstermiştir. Sorgulayıcı düzeyi, bu düzeylerden sonra gelmiş ve oran %85'in altına düşmemiştir. Yorumlayıcı düzeyine gelince, oran %80'nin altına düşmemiştir. İncelik anlama düzeyi ise en düşük seviyede kalmış ve oran %78'i geçmemiştir. Bu sonuç, öğrencilerin incelik anlama becerileri için daha fazla odaklanılması gerektiğini yansıtmıştır.

Genel olarak, bu sonuçlar, seçilen metinlerin öğrenciler için uygun ve tüm düzeylerde okunabilir olduğunu göstermektedir. Okuma becerisinin tüm düzeylerinde %75'in üzerinde oranı elde edilmesi, bu metinlerin kalitesi ve eğitimdeki uygunluğunun göstergesidir. *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* serisi, bu amacı gerçekleştirmek için metinleri ana araç olarak kullanmakta ve diğer Arapça öğretim serilerinden farklı bir özellik olarak öne çıkmaktadır. Bu sonuç, araştırmanın başında ortaya konan ve Arapça eğitim metinlerinin ana dili Arapça olmayan öğrencilerin okuma anlama becerilerine uygunluğunu sorgulayan hipotezin doğruluğunu teyit etmektedir.

Sonuç olarak, bu sonuçlara dayanarak, *Silsiletu'l-Menheci'l-Álemi* serisinden seçilen metinler, öğrencilerin okuma anlama becerisinin düzeylerine uygun olduğunu kanıtlamıştır. Son olarak, olumlu sonuçlara rağmen, öğrencilerin incelik anlama düzeylerini geliştirmeye daha fazla dikkat edilmesi gerektiğini göstermiştir.

SONUÇ

Bu araştırma, ana dili Arapça olmayan öğrencilerin okuma anlama becerilerinin ölçülmesinde *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* serisi ileri seviye metnlerinin uygunluğu incelendiği bir araştırmadır. Dolayısıyla, araştırmanın ana hipotezi, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* adlı Arapça eğitim serisinin ileri seviyedeki C1 ve C2 okuma metnlerinin, ileri düzeydeki Arapça öğrenen öğrencilere ne derece uygun olduğunu belirlemeye yönelik bir değerlendirme süreci olarak ele alınmaktadır.

Ayrıca, araştırma, aşağıdaki soruları ele almayı amaçlamaktadır: Metin nedir? Arapça eğitimindeki metnin önemi nedir? Eğitim metnlerinin tasarım ilkeleri ve temel özellikleri nelerdir? Okuma anlama becerisi tanımı, önemi ve düzeyleri nelerdir? *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* serisindeki metnlerinin, öğrencilerin okuma anlama becerilerine yönelik ne ölçüde uygundur?

Pratik açıdan değerlendirildiğinde, okuma anlama becerisinin tüm düzeylerinde %75'in üzerinde başarı oranı elde edilmesi, bu metnlerinin uygun olduğunun bir göstergesi olarak kabul edilebilmektedir. Ayrıca elde edilen sonuçlar, metnlerinin, ileri seviyedeki ana dili Arapça olmayan öğrencilerin okuma anlama becerilerine uygun olduğunu doğrulamaktadır. Bu bulgu, araştırmanın başında ortaya konan hipotezi desteklemekte ve serideki Arapça eğitim metnlerinin bu öğrenci grubu için okuma anlama becerilerine uygun olduğunu vurgulamaktadır.

Sonuç olarak, bu bulgulara dayanarak, *Silsiletu'l-Menheci'l-Âlemi* serisi, öğrencilerin genel olarak okuma anlama becerisinin düzeylerine uygun olduğunu kanıtlanmıştır. Son olarak, olumlu sonuçlara rağmen, öğrencilerin incelik anlama düzeylerine daha fazla dikkat edilmesi gerektiğini göstermiştir.

KAYNAKÇA

- ABDULVÂRİS Said, *Nahve Kitâbin Ceyyidin Lita'lîmi'l-Arabiyyeti Liğayi'n-Nâtîkîne Bihâ Mine'l-Muslimîn*, fi Mecelleti'l-Muslimi'l-Mu'âsır, ts.
- ALEVÎ Muhammed İsmâîlî, *Tatbîkâtü'l-Mukârabatu't-Tavâsuliyye fî Tedrîsi'l-Mahârâti'l-Luğaviyye ve İ'dâdu'l-Mevâddi't-Ta'lîmiyye*, elmu'temeru'd-Duveliyyu'l-Evvel "Ta'lîmu'l-Luğati'l-Arabiyye Liğayri'n-Nâtîkîne Bihâ" Nazrâtun Havle'l-Mustakbel, İstanbul: Kulliyetu'l-İlâhiyyât Câmî'atu Marmara, 2017.
- ALEVÎ Muhammed Farsî, *Nahve Binâ'î Menhec Li'intâci Mavâddi'l-Luğati'l-Arabiyye Liğayri'n-Nâtîkîne Bihâ fî Dav'î İrşâdâti'l-Meclisi'l-Emerikiyy Lita'lîmi'l-Luğât*, Ribat: Mecelletu Âlemi'l-Arabiyye Linnâtîkîne Biğayrihâ, 2020.
- ALKHEDER Yasser, *Dirâsetu'n-Nusus fî kutubi'l-Luğati'l-Arabiye li-Ğayri'n-Nâtîkîne Biha*, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Lisans Eğitim Enstitüsü, 2022.
- AZZÂM Muhammed, *en-Nassu'l-Gâ'ip: Tecelliyâtu't-Tanâssi fî Ş-Şi'ri'l-Arabî*, Dimâşk: İttihâdu'l-Kuttâbi'l-Arab, 2001.
- BUHAYRÎ Sait Hasan, *İlmu-Luğati'n-Nass*, Kahire: Mektebetu-Zehrâi's-Şark, ts.
- EBU AMŞE Halid, *Ususu İhtiyâri'n-Nass fî Ta'lîmi'l-Luğati'l-Arabiyye*, <https://learning.aljazeera.net/ar>.
- ELFÂDÂNÎ Abdulkadir Ahmet, *el-Ususu'l-İlmiyye Li'İhtiyâri'l-Mâddeti'l-Kirâ'iyye Limutevessiti'l-Musteve Min Ğayri'n-Nâtîkîne Bihâ*, (Yüksek Lisans Tezi), Malezya: el-Câmî'atu'l-İslâmiyyetu'l-Arabiyye, 1994.
- ELFÂKÎ Subhî Ahmet, *İlmu'l-Luğati'n-Nassıyyi Beyne'n-Nazariyye ve't-Tatbîk*, Kahire: Dâru Kubâ, 2000.
- ELABD Muhammed, *el-Luğa ve'l-İbda'î'l-Edebî*, Kahire: Dâru'l-Fikr li'd-Dirâsât, 1989.
- ELCUVEYNÎ Hamîs, *İstirâtîciyyatu'l-İstintâc ve'l-İstidlâli fî'l-Kirâ'eti ve Fehmi'n-Nusus*, Riyad: Mecelletu Cami'ati'l-Melik Su'ûd, 2005.
- EL-CURCÂNÎ Seyyid Şerîf, *et-Ta'rîfât*, Beyrut: Mektebetu Lübnan, 1985

- ELHUDKÎ İslam Yusrî, *el-Kefâ'etu'l-Luğaviyye (Namâzicuhâ ve Uturuhâ)*, İstanbul: Dâru Akdem, 2021.
- ENNAKÎB Abdurrahman, *el-Fikru't-Terbeviyyu İnde İbni Sînâ Mezûrun İslâmiyyun Mu'âsır*, Kahire: Dâru'l-Fikri'l-Arabî, 2002.
- ENNUHEYBÎ Mecdûlîn, *Delîlu Tedrîsi'l-Luğati'l-Arabiyye Linnâtîkîne Biğayrihâ (Tahît, İntâc, Takyîm)*, Amman: Dâru Kunûzi'l-Ma'rifeh, ts.
- ER'RUHBÂN Ahmet, *Mukevvinâtu'l-Kifâyeti's-Sakâfiyye fî Ta'lîmi'l-Luğati'l-Arabiyye Linnâtîkîne Biğayrihâ*, Ebhâsu Mu'temeri İstanbuli'd-Duveliyyi's-Sânî Ta'lîmu'l-Luğati'l-Arabiyye Linnâtîkîne Biğayrihâ, İstanbul: Merkez Eser, 2016.
- ESSAVÂBİYYE Ali Abdulkadir, *Ennusûsu'l-Asliyye fî Ta'lîmi'l-Luğati'l-Arabiyye Mine'l-İhtiyâr ile't-Tavzîf*, <https://www.uatfns.com/ar>.
- EZ-ZEHRÂNÎ Türkî bin Ali v.dğr, *Medâhilu Ta'lîmi'l-Luğati'l-Arabiyye*, Riyad: Dâru Vucûh, 2019.
- FÎRÛZÂBÂDÎ Muhammed bin Yâkup, *el-Kâmûsu'l-Muhît*, 1.b., Beyrut: Dâru İhyâi't-Turâsi'l-Arabî, 1997.
- HABÂŞÎ Latîfe, *İstismâru'n-Nusûsi'l-Asliyye fî Tenmiyeti'l-Kirâ'eti'n-Nâfize*, Ürdün: Âlemu'l-Kutubi'l-Hadîse, 2008.
- HABÎBULLAH Muhammed, *Ususu'l-Kirâ'e ve Fehmi'l-Makrû'*, Amman: Dâru Ammâr, 2015.
- İBN FÂRİS Ebu'l-Hüseyin Ahmed b. Fâris b. Zekeriyâ, *Mu'cemu-Makâyisi'l-Luğa*, 5.b., Dimaşk: Dâru'l-Fikr, 1979.
- İBN MANZÛR Ebu'l-Fadl Cemâluddîn, *Lisânu'l-Arab*, 7.b., Beyrut: Dâru Sâdır, 1994 1993.
- İBRÎR Beşîr, *el-Luğa ve'l-İbda'i'l-Edebî*, Kahire: Dâru'l-Fikr li'd-Dirâsât, 1989.
- MEDKUR Ali, *Tedrîsu-Fununi'l-Luğati'l-Arabiyye*, Kahire, 1991.
- MUSTAFA İbrahim v.dğr, *el-Mu'cemu'l-Vasît*, 2.b., İstanbul, ts.
- RİCHARD Jack, *Tatavvuru menâhici'l-Luğa (Tercemetü Nâsır Ğâlî ve Sâlih Eşşuveyrih)*, Mısır, ts.

SANAVBAR Ahmet, *İstirâciyyâtu Tedrîsi'n-Nusûsi't-Turâsiyyeti fî'l-Musteve'l-Mutakaddim Linnâtîkîne Biğayri'l-Arabiyye Vivka'l-Medhali'l-İttisâliyyi'l-Hadîsi'n-Nebeviyy ve Ulûmehû Nemûzecen*, Ebhâsu Mu'temer İstanbuli'd-Duveliyyi's-Sânî Ta'limu'l-Luğati'l-Arabiyye Linnâtîkîne Biğayrihâ, İstanbul: Merkez Eser Lidirâsâti'l-Arabiyye Linnâtîkîne Biğayrihâ, 2016.

ŞARŞÂR Abdulkadir, *Tahlîlu'l-Hitâbi'l-Edebî ve Kadâya'n-Nass*, Vahran: Dâru'l-Kudusi'l-Arabî, 2009.

TA'ÎME Ruşdî Ahmet, *el-Merci' fî Ta'limi'l-Luğati'l-Arabiyye Linnâtîkîne Biluğâtin Uhrâ*, Mekke: Câmi'atu Ummu'l-Kurâ, 1986.

EKLER

طلب تحكيم أداة البحث: EK-1

طلب تحكيم أداة بحثية

السيد الأستاذ الدكتور | أحمد حسان محمد علي

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

يقوم الباحث بإجراء بحث للحصول على درجة الماجستير في قسم اللغة العربية والبلاغة بعنوان: "ملاءمة نصوص المستوى المتقدم C1، C2 من سلسلة المنهج العالمي لتقييم مهارة الفهم القرائي للطلاب الناطقين بغير العربية"

ويتطلب ذلك إعداد اختبار يطبق تطبيقاً قالياً، لتحديد المتوافر من مهارة الفهم القرائي لدى متعلمي اللغة العربية الناطقين بغيرها في المستوى المتقدم، ثم يطبق تطبيقاً بعدياً لتحديد فاعلية الإستراتيجية المقترحة، مع ملاحظة أنه قد سبق تحديد أهداف الاختبار، وقد قام الباحث في هذه الورقة بتصميم صورة أولية للاختبار تتضمن المهارات والأسئلة التي وضعت لقياسها.

ونظراً لما لديكم من خبرات واسعة في هذا المجال أرجو التكرم بإبداء الرأي في أسئلة هذا الاختبار من حيث:

1. مناسبة السؤال للمهارة.
2. صحة صياغة السؤال.
3. تعديل ما ترونه بحاجة إلى تعديل.
4. حذف ما ترونه بحاجة إلى حذف.
5. إضافة ما ترونه مناسباً من الأسئلة.

ولسيادتكم وافر التقدير والاحترام

عمار شيخو

احترام المرأة: EK-2

إن الرجال قوامون على النساء كما يقول الله تعالى في كتابه العزيز، ولكن المرأة عماد الرجل وملاك أمره وسر حياته من صرخة الوضع إلى أنة النزاع.

لا يستطيع الأب أن يحمل بين جانحيه لطفه الصغير عواطف الأم، فهي التي تحوطه بعنايتها ورعايتها، وتظله بجناح رحمتها وشفقتها، وتسكب قلبها في قلبه حتى يستحيل إلى قلب واحد يخفق خفوقاً واحداً ويشعر بشعور واحد، وهي التي تسهر عليه ليلاً وتكلمه نهاراً وتحتمل جميع آلام الحياة وأرزائها في سبيله غير شاكية ولا متبرمة، بل تزداد شغفاً به وإيثاراً له وضناً بحياته بمقدار ما تبذل من الجهود في سبيل تربيته، ولو شئت أن أقول لقلت: إن سر الحياة الإنسانية وينبوع وجودها وكوكبها الأعلى الذي تنبعث منه جميع أشعتها ينحصر في كلمة واحدة "قلب الأم".

ومجمل القول: إن الحياة مسرات وأحزان، أما مسراتها فنحن مدينون بها للمرأة؛ لأنها مصدرها وينبوعها الذي تتدفق منه، وأما أحزانها فالمرأة هي التي تتولى تحويلها إلى مسرات أو ترويحها عن نفوس أصحابها على الأقل، فنحن مدينون للمرأة بحياتنا كلها.

كم أشعر بالعجب عندما أرى أناساً كثيراً يختزلون العلاقة بين الرجل والمرأة بمسألة القوامة أو بالحقوق المسلوقة من الرجل تجاه المرأة، أو بالعلاقة الشهوانية بينهما، أو حتى بحقوق المرأة السياسية التي يرون بأن الرجل قد سلبها من المرأة وينادون بالثورة ضد الرجل وتحرير المرأة!!

إنهم بذلك إنما يزيدون النار اضطرماً ويخلقون العداوة بين المرأة والرجل ويدفعون المرأة إلى الثورة على الرجل، وقدوتهم في ذلك هي الأمم الغربية التي أخرجت المرأة من العبودية للرجل إلى تدمير شخصيتها وتحويلها إلى منافس شرس للرجل، وبذلك هدموا بيوتاً كثيرة وشتتوا النشء وملأوا ملاجئ الأيتام بالأطفال الذين لا آباء لهم، أو بالمشردين!! وملأوا المسارح والملاهي بالفنانات اللاتي يتسابقن على إرضاء نزوات الرجال بالباطل.

كم نحن بحاجة إلى إعادة دراسة تلك السنن الكونية التي ميز الله تعالى بها الإنسان على سائر خلقه وآيات الرحمة التي زرعه سبحانه في قلوب الناس تجاه بعضهم البعض حيث يقول سبحانه {ومن آياته أن خلق لكم من أنفسكم أزواجاً لتسكنوا إليها وجعل بينكم مودة ورحمة إن في ذلك لآيات لقوم يتفكرون}.

حديث الذكريات: EK-3

حين نتحدث عن الذكريات يتصور البعض أنها بالضرورة لابد أن تكون ذكريات حب ولقاء ووداع وألم.. وان ارتباط الذكريات بالحب إنها الإحساس الوحيد الذي نعيشه في لحظة فراق حزينة..

إن الإنسان لا يحن فقط لذكريات حبه الذي مضى.. هناك ذكريات أخرى نعيشها إن للزمن ذكريات وللعمر ذكريات وللأماكن ذكريات وحتى الأشياء لها ذكريات.. إن الزمن لا يعبر علينا بطريقة آلية إنها أيام تطارد الأيام وسنوات تسقط من أجندة أيامنا ونحن نعيش الزمن أكثر من مرة.. نعيشه واقعا نحياه.. ونعيشه تاريخا لا ننساه وأيضا نحن نتمنى حين يرحل كل شيء لو أننا أعدنا دورة الزمن للوراء وعشناه مرة أخرى..

وإذا كان الزمن هو الكل فإن العمر هو الجزء ونحن نعيش الكل والجزء في وقت واحد.. إن الأوطان لها زمن.. والأفراد لهم زمن والشعوب لها زمن ومن هذا الزمن الكل نجد أعمارنا تتسلل فيه وهي جزء بسيط للغاية ولكنه مهم جدا لأصحابه.. ولهذا هناك ذكريات ما حولنا وذكرياتنا التي تخصصنا وكلاهما عزيز علينا إن تاريخ الوطن ذكريات عزيزة على أبنائه ولأن للأبناء نصيب فيه يتجسد في أعمارهم..

هناك أيضا ذكريات للأماكن وبعض الناس وأنا منهم يتعامل مع الأماكن كأنها كائن حي.. أنا اشعر بأنفاس المكان وروحه ونبضه ومشاعره كثيرا ما تحزن الأماكن على أصحابها إن رحلوا بل إنها تشارك الناس أفراحهم وأحزانهم.. والأماكن تحزن وتفرح ولك أن تتصور بيتا يشهد عرسا وآخر يشهد رحيل أناس سكنوه.. ولهذا فإن للأماكن ذكريات تخصها ويشاركها فيها الآخرون..

أما ذكريات الأشياء فهي تحتوي على جزء من هذا العالم، إنك أحيانا تذكر طعاما كانت أمك تطهوه وتتمنى لو أنها عادت واكلته معها مرة أخرى.. إنك في لحظة الألم تتذكر إنسانا عزيزا وقف معك في محنة وتتمنى لو رأيته.. إنك تتذكر رفقة أصحاب أو أحباب أو ساعة فرح عشتها معهم وتطوف أمامك الوجوه وكأنك تراها رغم ابتعاد الزمن والمكان.. الذكريات ليست قصة حب عبرت ولكنها عمر مضى بكل ما فيه وتتمنى لو رجع الزمان للوراء وعشته مرة أخرى.

الهجرة واللجوء: EK-4

بروكسل/الاناضول.

شدد الممثل الأعلى لشؤون الخارجية والأمنية بالاتحاد الأوروبي (جوزيف بوريل) الثلاثاء، على ضرورة تعاون الاتحاد وأنقرة لتجاوز الصعوبات المشتركة.

جاء ذلك في تغريدة نشرها المسؤول الأوروبي، على حسابه الشخصي بموقع "تويتر" عقب زيارة رسمية أجراها لأنقرة والتقى خلالها عدداً من المسؤولين الأتراك.

وقال بوريل في تغريدته: "الضغط والأعمال أحادية الجانب ليست حلاً، يجب أن نعمل معاً بيداً بيداً كي يتسنى لنا التغلب على الصعوبات المشتركة، تحقيقاً لمنفعة تركيا والاتحاد الأوروبي.

وأوضح أنه خلال زيارته لتركيا التقى وزير الداخلية (سليمان صويلو) وتناول معه الأوضاع الخاصة باللاجئين والمهاجرين على الحدود التركية.

كما بين أن ان لقاءه بوزير الدفاع التركي (خلوصي أكار) شهد تأكيداً من الطرفين على خطورة الأوضاع بإدلب شمال غربي سوريا، مشدداً على ضرورة إجراء لقاءات متعددة الأطراف مع تركيا، لخفض توتر العلاقات مع أوروبا، مشيراً إلى أهمية التعاون لتحقيق الأمن.

وأرفق المسؤول الأوروبي تغريدته بصورتين من لقاءه بالوزيرين صويلو وأكار.

وجاءت زيارة بوريل لأنقرة على خلفية بدء تدفق المهاجرين إلى الحدود الغربية لتركيا، اعتباراً من مساء الخميس الماضي، عقب تداول أخبار بأن أنقرة لن تعيق حركة المهاجرين باتجاه أوروبا.

والسبت أعلن الرئيس التركي رجب اطيبي أردوغان أن بلاده ستبقي أبوابها مفتوحة أمام اللاجئين الراغبين بالتوجه إلى أوروبا، مؤكداً أن بلاده لا طاقة لديها لاستيعاب موجة هجرة جديدة.

آثار الحروب على الإنسان: EK-5

تعد الحروب من أعظم المصائب التي تحل على الشعوب. إذ تعد بمثابة فاجعة جماعية وصراع شديد الوطأة، وتعتمد اعتماداً كبيراً على استخدام الأيدي البشرية المدربة عسكرياً على استخدام السلاح، نتيجة النزاع أو القتال حول مصدر طبيعي أو نزاع ديني أو السيادة أو الاستيلاء على الأراضي، وتتفاوت أنواع الحروب ما بين قصيرة الأجل وأخرى طويلة الأجل؛ إلا أنها تنتهي في نهاية المطاف باستسلام أحد الأطراف المتقاتلة وانهيار قواتها تماماً أمام الطرف الآخر. وتعود الحروب بالمصائب والويلات على الإنسان المقيم في موضع اندلاعها، ومن أبرز آثارها:

يحيط الدمار بالبنية التحتية والتجمعات السكانية الخاصة بالإنسان، ويموت ملايين البشر، كما أن التعرض للإشعاعات المضرة الناجمة عن الأسلحة غير التقليدية يعود بالضرر الجسيم على صحة الأفراد؛ حيث: تنفشى الأمراض نتيجة انعدام الرعاية الصحية، وتتفاقم ظاهرة الفقر والجوع، ويصل الأمر إلى حد المجاعات، كما تقضي الحرب على الموارد الطبيعية وتستنزفها تماماً.

كما تتعرض المرأة للآثار السلبية الكبيرة على هامش الحروب، إذ تسبى وتغتصب وتهجر وتقتل أيضاً. وتشمل آثار الحرب الأطفال أيضاً؛ إذ تكون مرحلة الطفولة صعبة جداً عليهم لما يرونه من أهوال وصعوبات بالغة، وتشير المعلومات إلى أن أكثر من مليوني طفل قد قضوا في النزاعات المسلحة في غضون العقد الماضي .

كما تترك الحروب آثاراً نفسية عميقة على نفسية الضحية والجلاد على حد سواء، فليس هناك فائز في الحرب مطلقاً، ويتفاقم الأمر ليصبح جسدياً أيضاً؛ ومن أبرز الأعراض المرافقة لذلك؛ الاضطرابات الجسدية، والعزلة والشعور بالاكتئاب، وتزداد الأمور حدة كلما زادت الأمور المحفزة لتذكر المواقف الحربية، وتضعف القدرة على الاندماج بالحياة الاجتماعية.

وتدمر الحرب الاستقرار السياسي والاقتصادي بصورة كبيرة، فيصبح سير الحياة صعباً للغاية، وتقل فرص العمل، ويصعب توفير القوت اليومي، مما يؤدي إلى السرقة والنهب نتيجة انعدام الاستقرار الأمني، فتصبح ظروف الحياة مستحيلة للبقاء؛ مما يؤدي في نهاية المطاف إلى تهجير السكان وتشريدهم خارج البلاد.

EK-6: Okuma Becerisi Düzeylerinin Değerlendirici Soru Örnekleri

اختبار مهارة الفهم القرائي الذي يطبق تطبيقاً قالياً لمتعلمي اللغة العربية الناطقين بغيرها في المستوى المتقدم

(النص الأول: احترام المرأة)

(Birinci Metin: Kadına Saygı)

مقترحات للتعديل والإضافة Öneriler	صياغة السؤال Soru Yapısı		مناسبة السؤال للمهارة Soru ve yetenek arasındaki uygunluk		السؤال الذي يقيسها Değerlendirilen Soru	مهارة القراءة Okuma Düzeyi
	صحیحة Değil	صحیحة Doğru	غير مناسب Değil	مناسب Uygun		
					<p>1 - ما الذي قاله الكاتب عن دور المرأة في الحياة الأسرية والزوجية؟</p> <p>- Yazarın, kadının aile ve evlilik hayatındaki rolü hakkında söylediklerini belirtiniz.</p> <p>- هات مرادفا لكلمة "تنبعث".</p> <p>- kelimesinin bir eş anlamlısını belirtiniz.</p>	<p>1 مستوى الفهم المباشر</p> <p>Basit Anlama Düzeyi</p>
					<p>2 - ما الفكرة التي لم ترد في النص برأيك؟</p> <p>- Sizde metinde yer almayan düşünce nedir?</p> <p>- مم تعجب الكاتب في المقال؟</p> <p>- Yazarın metinde neye hayran kaldığını belirtiniz.</p>	<p>2 المستوى الاستنتاجي</p> <p>Yorumlayıcı Düzeyi</p>
					<p>3 - ما رأيك فيما قاله الكاتب بأننا مدينون للمرأة في جميع جوانب حياتنا؟</p> <p>- Yazarın, kadına hayatımızın her alanında minnettar olduğumuzu belirtmesine ne düşünüyorsunuz?</p> <p>- هل تعتقد أن الكاتب قد أنصف المرأة والرجل في النص السابق؟</p> <p>1) نعم، أنصفهما بشكل متوازي.</p>	<p>3 المستوى الناقد</p> <p>Sorgulayıcı Düzeyi</p>

					<p>2) لاء انحاز إلى المرأة. 3) لاء انحاز إلى الرجل. 4) لم ينصف أيًا منهما.</p> <p>- Yazarın metinde kadın ve erkeği adil bir şekilde değerlendirdiğini düşünüyorsunuz?</p> <p>1) Evet, her ikisini de eşit derecede değerlendirdi. 2) Hayır, kadına daha fazla önem verdi. 3) Hayır, erkeğe daha fazla önem verdi. 4) Hiçbirine adil davranmadı.</p>		
					<p>المستوى التدويقي İncelik Anlama Düzeyi</p>	4	
					<p>- حدد نوع الأسلوب في الجملة الآتية: "إن الرجال قوامون على النساء؟"</p> <p>1) أسلوب إنشائي 2) أسلوب خبري ابتدائي 3) أسلوب خبري طلبي 4) أسلوب خبري إنكاري</p> <p>إن الرجال قوامون على " - النساء" cümlesindeki anlatım türünü belirleyiniz.</p> <p>1) Haberî Üslup 2) İbtidâi Haberî Üslup 3) Talebi Haberî Üslup 4) İnkârî Haberî Üslup</p> <p>- ما الصورة البيانية في قوله: "وتظلل به جناح رحمتها وشفقتها؟"</p> <p>1) استعارة تصريحية 2) استعارة مكنية 3) تشبيه مؤكد 4) مجاز مرسل</p> <p>وتظلل به جناح رحمتها " - ifadesindeki edebi sanatı belirleyiniz.</p> <p>1) İstiâre-i Musarraha 2) İstiâre-i Mekniye 3) Mü'ekked Teşbih 4) Mecaz-ı Mürsel</p>		
					<p>المستوى الإبداعي</p>	5	
					<p>- ضع عنواناً جديداً للنص. - Yeni bir başlık için ne önerirsiniz?</p>		

				<p>- أيُّ من هذه العبارات تعتبر بداية مناسبة للنص السابق؟</p> <p>1) العالم يتغير بسرعة، ويجب أن نعيد النظر في الأدوار التقليدية لكل من الرجل والمرأة.</p> <p>2) المرأة ليست فقط نصف المجتمع، بل هي القلب النابض الذي يمنح الحياة للعائلة والمجتمع بأسره.</p> <p>3) إن العلاقة بين الرجل والمرأة معقدة وتشوبها الكثير من التحديات في العصر الحديث.</p> <p>4) تتطلب المجتمعات الحديثة مشاركة متساوية بين الجنسين في كافة المجالات.</p> <p>- Metne uygun bir başlangıç cümlesi seçiniz:</p> <p>1) العالم يتغير بسرعة، ويجب أن نعيد النظر في الأدوار التقليدية لكل من الرجل والمرأة.</p> <p>2) المرأة ليست فقط نصف المجتمع، بل هي القلب النابض الذي يمنح الحياة للعائلة والمجتمع بأسره.</p> <p>3) إن العلاقة بين الرجل والمرأة معقدة وتشوبها الكثير من التحديات في العصر الحديث.</p> <p>4) تتطلب المجتمعات الحديثة مشاركة متساوية بين الجنسين في كافة المجالات.</p>	Yaratıcılık Düzeyi
--	--	--	--	---	--------------------

اختبار مهارة الفهم القرائي الذي يطبق تطبيقاً قليلاً لمتعلمي اللغة العربية الناطقين بغيرها في المستوى المتقدم

(النص الثاني: حديث الذكريات)

(İkinci Metin: Hatıraların Sesi)

مقترحات للتعديل والإضافة Öneriler	صياغة السؤال Soru Yapısı		مناسبة السؤال للمهارة Soru ve yetenek arasındaki uygunluk		السؤال الذي يقيسها Değerlendirilen Soru	مهارة القراءة Okuma Düzeyi
	صحيحة Doğru	غير Değil	مناسب Uygun	غير Değil		
					<p>هات مرادفا لكلمة "عبر"؟ - kelimesinin eş anlamlısı nedir? - ما هي أنواع الذكريات التي يذكرها الكاتب في النص؟ - Yazarın metinde bahsettiği hatıraların türlerini belirtiniz.</p>	<p>1 مستوى الفهم المباشر Basit Anlama Düzeyi</p>
					<p>- أي من الفكر التالية وردت في النص؟ 1) الذكريات تتعلق بالأحداث السعيدة والحزينة. 2) الإنسان يجب أن ينسى ماضيه. 3) الذكريات لا تتعلق بالأماكن والأشياء. 4) يجب على الإنسان أن يحافظ على ذكرياته دائماً. - Hangi düşünce metinde geçmiştir? 1) الذكريات تتعلق بالأحداث السعيدة والحزينة. 2) الإنسان يجب أن ينسى ماضيه. 3) الذكريات لا تتعلق بالأماكن والأشياء.</p>	<p>2 المستوى الاستنتاجي Yorumlayıcı Düzeyi</p>

					<p>يجب على الإنسان أن يحافظ على ذكرياته دائماً.</p> <p>- أي من الفكر التالية لم ترد في النص؟</p> <p>(1) تأثير الأماكن على مشاعر الناس، ومشاركتها أفراحهم وأحزانهم.</p> <p>(2) العلاقة بين ذكريات الأشياء والمشاعر المرتبطة بها.</p> <p>(3) الذكريات تتفاعل مع الناس، وكأنها كائن حي، يشعر بالفرح والحزن.</p> <p>(4) العلاقات الاجتماعية تلعب دوراً كبيراً في تشكيل الذكريات.</p> <p>- Hangi düşünce metinde geçmemiştir?</p> <p>(1) تأثير الأماكن على مشاعر الناس، ومشاركتها أفراحهم وأحزانهم.</p> <p>(2) العلاقة بين ذكريات الأشياء والمشاعر المرتبطة بها.</p> <p>(3) الذكريات تتفاعل مع الناس، وكأنها كائن حي، يشعر بالفرح والحزن.</p> <p>(4) العلاقات الاجتماعية تلعب دوراً كبيراً في تشكيل الذكريات.</p>	
				<p>- ما رأيك فيما قاله الكاتب بأن الذكريات تشمل تجاربنا مع الزمن والأشياء، وليس فقط مع الحب والفراق؟</p> <p>- Yazarın, hatıraların sadece sevgi ve ayrılıkla değil, aynı zamanda zaman ve nesnelere ilişkili olduğunu</p>	<p>3</p> <p>المستوى الناقد</p> <p>Sorgulayıcı Düzeyi</p>	

				<p>söylemesine ne düşünüyorsunuz?</p> <p>- أي العبارتين أجمل برأيك؟</p> <p>(1) إن الإنسان لا يحن فقط لذكريات حبه الذي مضى.. هناك ذكريات أخرى نعيشها.</p> <p>(2) الذكريات ليست قصة حب عبرت ولكنها عمر مضى- بكل ما فيه وتتمنى لو رجع الزمان للوراء وعشته مرة أخرى.</p> <p>- Hangi ifade daha etkileyici?</p> <p>1) إن الإنسان لا يحن فقط لذكريات حبه الذي مضى.. هناك ذكريات أخرى نعيشها.</p> <p>2) الذكريات ليست قصة حب عبرت ولكنها عمر مضى- بكل ما فيه وتتمنى لو رجع الزمان للوراء وعشته مرة أخرى.</p>	
				<p>- ما المحسن البديعي في قوله: "ونحن نعيش الكل والجزء في وقت واحد"؟</p> <p>(1) المقابلة</p> <p>(2) التورية</p> <p>(3) الالتفات</p> <p>(4) الطباق</p> <p>- Aşağıdaki ifadedeki hangi ebedî sanatı vardır: "ونحن نعيش الكل والجزء في وقت واحد"؟</p> <p>1) Mukâbele</p> <p>2) Tevriye</p> <p>3) İltifât</p> <p>4) Tıbâk</p> <p>- ما الصورة البيانية في قوله: "والأماكن تحزن وتفرح"</p> <p>(1) تشبيه مؤكد</p> <p>(2) استعارة مكنية</p> <p>(3) مجاز مرسل</p> <p>(4) استعارة تصريحية</p>	<p>4</p> <p>المستوى التذوقي</p> <p>İncelik Anlama Düzeyi</p>

					<p>- bu ifadeye beyân sanatının hangisi vardır: والأماكن تحزن "وتفرح"؟</p> <p>1) Mü'ekked Teşbih</p> <p>2) İstiâre-i Mekniye</p> <p>3) Mecâz-ı Mürsel</p> <p>4) İstiâre-i Musarraha</p>	
					<p>5 - أي العناوين التالية تعتبر الأنسب للنص السابق؟</p> <p>(1) تـأمـلات في طبيعة الزمن والعمر.</p> <p>(2) تأثر الأحداث اليومية على الذكريات.</p> <p>(3) أهمية العمر في تشكيل الذكريات.</p> <p>(4) أهمية الذكريات في حياة الإنسان.</p> <p>- Aşağıdaki başlıklardan hangisi metne en uygun görünüyor?</p> <p>1) تـأمـلات في طبيعة الزمن والعمر.</p> <p>2) تأثر الأحداث اليومية على الذكريات.</p> <p>3) أهمية العمر في تشكيل الذكريات.</p> <p>4) أهمية الذكريات في حياة الإنسان.</p> <p>- أي جملة من الجمل التالية هي الأنسب لإتمام النص برأيك؟</p> <p>(1) الذكريات تقتصر فقط على لحظات الحب والفراق دون أخرى.</p> <p>(2) الذكريات تعتمد فقط على الأحداث الكبيرة دون الأحداث اليومية.</p> <p>(3) يعتبر الحب هو العامل الوحيد المسيطر على تشكيل الذكريات.</p>	<p>المستوى الإبداعي</p> <p>Yaratıcılık Düzeyi</p>

				<p>4) إن الذكريات تشمل مجموعة متنوعة من الأحداث والتجارب التي تمر بها الإنسان في حياته، بما في ذلك الفرح، الحزن، الروتين اليومي، واللحظات الخاصة.</p> <p>- Aşağıdaki cümlelerden hangisi metni en iyi tamamlar?</p> <p>1) الذكريات تقتصر فقط على لحظات الحب والفرق دون أخرى.</p> <p>2) الذكريات تعتمد فقط على الأحداث الكبيرة دون الأحداث اليومية.</p> <p>3) يعتبر الحب هو العامل الوحيد المسيطر على تشكيل الذكريات.</p> <p>4) إن الذكريات تشمل مجموعة متنوعة من الأحداث والتجارب التي تمر بها الإنسان في حياته، بما في ذلك الفرح، الحزن، الروتين اليومي، واللحظات الخاصة.</p>	
--	--	--	--	--	--

اختبار مهارة الفهم القرائي الذي يطبق تطبيقا قريبا لمتعلمي اللغة العربية الناطقين بغيرها في المستوى المتقدم

(النص الثالث: الهجرة واللجوء)

(Üçüncü Metin: Göç ve Sığınma)

مقترحات للتعديل والإضافة Öneriler	صياغة السؤال Soru Yapısı		مناسبة السؤال للمهارة Soru ve yetenek arasındaki uygunluk		السؤال الذي يقيسها Değerlendirilen Soru	مهارة القراءة Okuma Düzeyi
	غير صحيحة Değil	صحيحة Doğru	غير مناسب Değil	مناسب Uygun		
					- علامَ شدد المسؤول الأوروبي؟ - Avrupa yetkilisinin özellikle üzerinde durduğu konu nedir? - ماذا يقول جوزيب بوريل بشأن الأعمال أحادية الجانب؟ - Josep Borrell, tek taraflı adımlar hakkında ne düşünüyor?	مستوى الفهم المباشر Basit Anlama Düzeyi
					- ما السبب الذي دفع الرئيس التركي إلى الإعلان عن بقاء بلاده أبوابها مفتوحة للاجئين الذين يسعون إلى الهجرة إلى أوروبا؟ - Türk Cumhurbaşkanı'nı, ülkesinin kapılarını Avrupa'ya göç etmek isteyen mültecilere açık tutma kararını açıklamaya iten nedir? - ماذا نتج عن زيارة المسؤول الأوروبي لأنقرة؟ - Avrupa yetkilisinin Ankara'yı ziyaretinin ardından ne oldu?	المستوى الاستنتاجي Yorumlayıcı Düzeyi
					- هل تعتقد أن تصريح الممثل الأعلى لشؤون الخارجية والأمنية بالاتحاد الأوروبي (1) يعكس جهودًا جادة للتعاون مع تركيا لحل الصعوبات المشتركة.	المستوى الناقد Sorgulayıcı Düzeyi

				<p>(2) مجرد تصريح دبلوماسي لتهدئة التوترات.</p> <p>- Avrupa Birliği'nin Dışişleri ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisinin açıklaması:</p> <p>1) Ortak sorunları çözmek için Türkiye ile iş birliği yapma ciddi çabaların bir yansımasıdır.</p> <p>2) Sadece diplomatik bir açıklama, gerilimi hafifletmek için.</p> <p>- هل ناسبت هذه العبارة فكرة النص الرئيسة "والسبت أعلن الرئيس التركي رجب اطيپ اردوغان أن بلاده ستبقي أبوابها مفتوحة أمام اللاجئين الراغبين بالتوجه إلى أوروبا"؟</p> <p>- والسبت أعلن الرئيس التركي " رجب اطيپ اردوغان أن بلاده ستبقي أبوابها مفتوحة أمام اللاجئين الراغبين بالتوجه إلى أوروبا" ifadesi, metnin ana fikrine uygun mu?</p>	
				<p>- لخص الفقرة الأولى من النص بأسلوب أدبي.</p> <p>- Metnin ilk paragrafını edebi bir üslupla özetleyin.</p> <p>- بم توجي جملة "الضغط والأعمال أحادية الجانب ليست حلاً"؟</p> <p>- Aşağıdaki ifadenin anlamı nedir: "الضغط والأعمال أحادية الجانب ليست حلاً"؟</p>	<p>4 المستوى التذوقي</p> <p>İncelik Anlama Düzeyi</p>
				<p>- ماذا تقترح علاجاً لمشكلة اللاجئين الراغبين بالتوجه إلى أوروبا؟</p> <p>- Avrupa'ya göç etmek isteyen mültecilerin sorununa ne gibi çözüm önerirsiniz?</p> <p>- اقترح حلاً جديدةً للمشكلة الواردة في النص؟</p> <p>- Metindeki soruna yeni çözümler önerin.</p>	<p>5 المستوى الإبداعي</p> <p>Yaratıcılık Düzeyi</p>

اختبار مهارة الفهم القرائي الذي يطبق تطبيقاً قليلاً لمتعلمي اللغة العربية الناطقين بغيرها في المستوى المتقدم

(النص الرابع: آثار الحروب على الإنسان)

(Dördüncü Metin: Savaşların İnsan Üzerindeki Etkileri)

مقترحات للتعديل والإضافة Öneriler	صيغة السؤال Soru Yapısı		مناسبة السؤال للمهارة Soru yetenek arasındaki uygunluk		السؤال الذي يقيسها Değerlendirilen Soru	مهارة القراءة Okuma Düzeyi	
	غير صحيحة Değil	صحيحة Doğru	غير مناسب Değil	مناسب Uygun			
					<p>- ما هي الفكرة الرئيسية التي يحاول الكاتب إيصالها من خلال هذا النص؟</p> <p>- Yazarın metin aracılığıyla ana fikri iletmeye çalıştığı nedir?</p> <p>- علام تعتمد الحروب؟</p> <p>- Savaşların temel nedenleri nelerdir?</p>	<p>المستوى الفهم المباشر Basit Anlama Düzeyi</p>	1
					<p>- ما الفكرة التي لم ترد في النص؟</p> <p>- Sizce metinde yer almayan düşünce nedir?</p> <p>- ما هي النتائج المترتبة عن تأثير الحروب على الأفراد والمجتمعات؟</p> <p>- Savaşların bireyler ve toplumlar üzerindeki etkileri nelerdir?</p>	<p>المستوى الاستنتاجي Yorumlayıcı Düzeyi</p>	2
					<p>- هل تتفق مع فكرة الكاتب بأن الحروب تؤدي في نهاية المطاف إلى عدم وجود فائز؟</p> <p>- Yazarın, savaşların sonunda herhangi bir kazanan olmadığı fikrine katılıyor musunuz?</p> <p>- هل تعتقد أن النص يقدم تحليلاً شاملاً لآثار الحروب على الإنسان والمجتمعات؟</p>	<p>المستوى الناقد Sorgulayıcı Düzeyi</p>	3

					- Metnin, savaşların insanlar ve toplumlar üzerindeki etkilerine kapsamlı bir analiz sunduğunu düşünüyor musunuz?		
					<p>- بَمَ توحى جملة "كما تترك الحروب آثاراً نفسية عميقة على نفسية الضحية والجلاد على حد سواء"؟</p> <p>- Aşağıdaki ifadenin anlamı nedir: " كما تترك الحروب آثاراً نفسية عميقة على نفسية الضحية والجلاد على حد سواء"؟</p> <p>- ما المحسن البديعي في قوله: "وتفاوت أنواع الحروب ما بين قصيرة الأجل وأخرى طويلة الأجل"؟</p> <p>(1) الالتفات (2) التورية (3) الطباق (4) المقابلة</p> <p>- Aşağıdaki ifadedeki edebi sanat hangisidir: "وتفاوت أنواع الحروب ما بين قصيرة الأجل وأخرى طويلة الأجل"؟</p> <p>1) İltifât 2) Tevriye 3) Tıbâk 4) Mukâbele</p>	المستوى التذوقي İncelik Anlama Düzeyi	4
					<p>- ما هو العنوان الذي تعتقد أنه يناسب النص ويعكس مضمونه بشكل أفضل؟</p> <p>(1) آثار الحروب على الإنسان والمجتمع. (2) أسباب الحروب والنزاعات القبلية (3) التطور التكنولوجي في الحروب الحديثة (4) الأسلحة النووية وتأثيرها على البيئة.</p> <p>- Aşağıdaki başlıklardan hangisinin metne daha uygun olduğunu ve içeriğini daha iyi</p>	المستوى الإبداعي Yaratıcılık Düzeyi	5

				<p>yansıttığını düşünüyorsunuz?</p> <p>1) آثار الحروب على الإنسان والمجتمع.</p> <p>2) أسباب الحروب والنزاعات القبلية.</p> <p>3) التطور التكنولوجي في الحروب الحديثة.</p> <p>4) الأسلحة النووية وتأثيرها على البيئة.</p> <p>- كيف يمكن للمجتمع الدولي أن يعمل معاً لإيجاد حلول جديدة، لتخفيف آثار الحروب على المجتمعات المتضررة؟</p> <p>- Uluslararası toplum, savaşın etkilerini azaltmak için yeni çözümler bulmak için nasıl iş birliği yapabilir?</p>	
--	--	--	--	--	--

EK-7: Etik Kurul Onay Formu

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULLARI
(Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu)
TOPLANTI TUTANAĞI

OTURUM TARİHİ
31 MAYIS 2024

OTURUM SAYISI
2024-05

KARAR NO 45: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nden alınan Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Prof. Dr. İsmail GÜLER'in danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi 702223053 numaralı Ammar ŞEYHO'nun "Anadili Arapça Olmayan Öğrenciler İçin Okuma Becerisinin Geliştirilmesinde Edebi Makalenin Rolü (Silsiletu'lMenheci'l-Âlemi Serisi İleri Seviye C1, C2 Örneği)" başlıklı tez çalışması kapsamında uygulanacak görüşme sorularının değerlendirilmesine geçildi.

Yapılan görüşmeler sonunda; Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Prof. Dr. İsmail GÜLER'in danışmanlığında yüksek lisans öğrencisi 702223053 numaralı Ammar ŞEYHO'nun "Anadili Arapça Olmayan Öğrenciler İçin Okuma Becerisinin Geliştirilmesinde Edebi Makalenin Rolü (Silsiletu'lMenheci'l-Âlemi Serisi İleri Seviye C1, C2 Örneği)" başlıklı tez çalışması kapsamında uygulanacak görüşme sorularının fikri, hukuki cezai ve idari bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğu başvurusuza ait olmak üzere uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi. Sorulara verilecek cevaplar ceza kanunları bakımından suç teşkil etmesi durumunda ilgili makamlara bildirme yükümlülüğü ilgili araştırmacılara (sorumlu, yardımcı, danışman ve diğerleri) aittir.